

ІСТОРІЯ “УКРАЇНСЬКОГО ГОЛОСУ” в біографіях його основоположників і будівничих

ПРОСЬБИТВО - ЕКОНОМІЧНА, ПОЛІТИЧНА, ПОСТУПОВА ЧАСОПІС ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ В КАНАДІ.

РІК I ВІННІПЕГ, МАН. Середн 16 Марца 1910.

Winnipeg, Man. Wednesday, March 16-th 1910 Число I.

ВІД РЕДАКЦІЇ

Вступнамова перше число Укр. Голосу не від ріш було свавільє пару сів до тва, кому ови поведе в руди.

Не гаразд, не достачка вигадла нас з вимог диво країна, а голма і ома вигадла нас з ою лавку заморську країну. Знаємо ми добре вши створеної гармані і бо олому з ши покламута дивот сьмаю знавчим тро рідно та знавчим, котрим і доос судилось ортис сє рід глгом напашама нео олукуєт. Знаємо олов, що останні мєші брати вдули на нас сєй гнет, рїзнають, хто їх прїєдять, а хто ворог і з найбільшою завважтєстю беруть ся оборонять своєй орав. Ова збротуть жєй свої сїдл, коє вєдємо-моє-сїдєла сє-

Кожна р-адумимо, що ми спїєнїємо ті самї обєвїдлє, і так само пїєвєсємо та обєвєчужко сєо країну як і мєшї вєрлєд, то і нам мєловать сє такї самї правї як і вєшї. Ми самї повинні бутї рєспєктивним, ашї навїтїма другїх вєрлєдїа, а новїши жїтї як вєрлєд, як рївнї з рївнїма!

Вєлїко сїмаю вємїгруєвїам мє за морє і чєшєр нїлїшї тучїшї вєрлєд пошїла олов зєвєрлєтє вєрлєд блєвку увєту на нас, і голїа в опорлєдї дїмьлать сє, олівка блєтїшї так вєлїко чїслє кождїй мєшї бо оловї мєтємо сїво сєвоє прїєдїєно. Тїши повнїшї налуєтїа лєвєскї чївнїсть і мє бутї рєспєктивним вєлїким вєрлєдїа, о нє мєшєтє сєбє, що їм мї вєрлєд, що їм вєлїкєть сє такї самї правї як їм. Тїшє мї мєшї обєвєчужкї мє сєбє, мє мєшїма нєтї мї сє роблїтї, мї мєшї

кєтї сєо зєрлєд, трєбє як вєлїкєрє слєтї пошї так мєрєдлєку жє і мєтєрїєлєку.

Плєчєтє прєтєрє прєвїтє прєвєлєдлєа мє насчєтє вєлєвїтє УКРАЇНСЬКІЙ ГОЛОС, току зєвєрлєтємо сє до сєлїдїєвїшї, що так сємо вїдчєвєлєтє сєтєрєбу сємогївїає, поступлєвїо чєвєчїсєа в оловїшї шїрїєкї слєвєма: Тєо вєрлєшї будувїтєть нєшї вїд нас сємїх вєдєжїтї! Нє чєс лєм сїмїтї! Дєсємїмїтє, щоб УКРАЇНСЬКІЙ ГОЛОС мїг зєвєрлєтє вєждїєтї тєтїшї, ає мїжє Укрєтїєскї дєшїа, бєвєгє мїсїє прєсєвїтє і лєобрє вєрлєд.

Отом повїєлємо сє, що Укр. Вєдєлє Сїлєкє члєвє-

сєтї сєвє. Нє мєшїтї прєрємєстє сєгє, обєвє стєрї пошї вєлєвє.

ПРОСЬБИ КАТАСТРОФІ.

— В горах, вловїа дївї вєлєвєлє С. Р. Е. і С. Г. В. сєлєчє вєчєвєлєтє вєлє мєшї мєшї обєрїєвїтє сє, вєсєпїтє нєлїа, або рєбїтїєвїдє. Вє сєлєчє мїсїє обєрїєвїдє, стєвєтє олов тєкїє, тє сєкєрє рєшєлє, нєшїє обєрїєвїтє вєлєвєлє аєо вєлєшї стєрїтїє вє вєрлєдїа. Тїшї рїєчєлє мєшє 100 осєб. Пє другїє мїсїє чєвє полїє з вєбїтїєвїємї і вєшї бєлє сєлєчїєвїє сєлєчїєвїє обєрїєвїтє. Олов 50 жєлєдї, вєлїє дїєлєшє Хїєтїє і Яєвїдїє зєвєлєдєть сє нїє сїтєм.

— ПАН ШПЕХТІР НЕ ЗНА

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

виходить що тижня в середу

В Канаді і Спол. Державах річно..... \$ 2.00
До Європи \$ 2.50
Гроші виводять через експресовий або поштовий Money Order, а також Postal Note.

Адрес:

Ukrainiskij Holos
BOX 3628

WINNIPEG,
MANITOBA.

Адрес Редакції і адміністратції
292 SELKIRK AVENUE.

ЦІГАНІ ОШУКАЛИСЬ.

— В Вілєдї члєвєстє

члєвє з жєлєво сємїєм вє рєвєрєм. В єлєм мїсїє в вєсєчїтї бєлє вєлєдє в сєлєчїє вєлїєдє в сїє слєвєчїє.

**ІСТОРІЯ
“УКРАЇНСЬКОГО ГОЛОСУ”
в біографіях його
основоположників і
будівничих**

diasporiana.org.ua

Накладом
Фундації І. і Т. Гуменюків

Вінніпер

1995

Канада

**HISTORY
OF
THE UKRAINIAN VOICE
in biographies of its
Founders and Builders**

Published by
Humeniuk Publication Foundation

Winnipeg

1995

Canada

*ЦЮ ПРАЦЮ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ
ПІОНЕРАМ УКРАЇНСЬКОГО
РУХУ В КАНАДІ*

Друкарня
Видавничої Спільки “Тризуб”
Вінніпег, Канада

Printed by
Trident Press Limited
Winnipeg, Canada

ЗМІСТ

	<i>Стор.</i>
Від дирекції Фундації ім. Івана і Теодора Гуменюків	1
“Український Голос” — 85 років на Службі Українського Народу	1
Арсенич Ярослав, Суддя	7
Батицький Василь	10
Білецький Леонід, Професор	12
Бур’яник Василь	15
Войценко Ольга	18
Войценко Петро	20
Волинець Степан	22
Гаврисишин Матвій	24
Гаврисишин Теодора	25
Гикавий Михайло	27
Глинка Ізидор	28
Гуменюк Іван	30
Гуменюк Теодор	31
Данилюк Петро	33
Завісляк Ольга	34
Закус Павло	35
Івах Онуфрій	36
Когуська Наталія	37
Крип’якевич Петро	39
Кудрик Василь, Протоієрей	41
Лобай Данило	46
Масцюх Ярослав	47
Мельничук Андрій	49
Мулик-Луцик Юрій	50
Новак Аполінарій	54
Олійник Володимир	56
Павлик Андрій	57
Паламарчук Іван	60
Панчук Богдан	61
Пасічняк Максим	63
Продан Корнило	64
Савчук Семен, Архієпископ	65
Сарчук Василь	68
Сирник Іван	70
Соколів Андрій	72
Соломон Іван, Суддя	77
Стечишин Мирослав	78
Стечишин Михайло	82
Стечишин Савеля	83

Стечишин Юліян	85
Теличко Константин (Кость)	88
Тесарський Теофіль (Фелікс)	92
Ткачук-Тачер Іван	93
Ферлей Тарас	94
Фігус-Ралько Анна	97
Угринюк Григорій	99
Яворський Павло Р.	100
Янда Дмитро	102
Ярмусь Степан, Протопресвітер	103
Комітет “Допомога Україні” при “Українському Голосі”	108
Піонерам	110

ВІД ДИРЕКЦІЇ ФУНДАЦІЇ ІМ. ІВАНА І ТЕОДОРА ГУМЕНЮКІВ

Думка про заснування “Науково-Історичного Фонду ім. Івана й Теодора Гуменюків” вперше була обговорена в розмові добродушних Фондаторів з тодішнім управителем Видавничої Спілки “Тризуб” — бл. п. Отцем Іваном Ткачуком. Це було восени 1973 року, але перші основуючі збори Фондації відбулися щойно 8 серпня 1974 року, в складі: Архипресвітер о. д-р С. В. Савчук, о. Іван Ткачук, Теодор Гуменюк, Іван Гуменюк, Володимир Присяжнюк, Наталія Когуська й адвокат Ярослав Масцюх. Згідно з протоколом цих зборів, тодішній Президент Видавничої Спілки “Тризуб” — бл. п. Архипресвітер о. д-р С. В. Савчук, пояснюючи цілі зборів, сказав, що брати Іван і Теодор Гуменюки вже започаткували фундацію їхнього імені вкладом \$20,000.00 і додав, що завданням цього фонду буде “видавати історичні, наукові та інші цінні для української справи праці, які дирекція фундації буде уважати відповідним”.

На цих же зборах Дирекції Фондації було рішено, що “першим таким виданням з Фондації буде **Історія України** професора Дмитра Дорошенка в англійській мові, яку був видав СУС 1939 року”. В цьому протоколі зборів Дирекції Фондації сказано, що по довгих стараннях “нам вдалось заангажувати молодого нашого історика, проф. Олега Геруса, який є професором Манітобського університету”. Проф. О. Герус був уповноважений доповнити **Історію** Д. Дорошенка “новішою історією з часів першої війни, відродження української державности в 1918-1919 роках і до наших днів”. Ця доповнена англійська **Історія України** — за редакцією проф. О. Геруса — була видана 1975 року.

Другим виданням з Фондації ім. І. і Т. Гуменюків була композиція Івана Вовка (слова В. Сосюри) для мішаного хору в супроводі фортепіано **Любіть Україну**. Це люксове видання було зреалізоване Фондацією 1977 р.

Третім проєктом, що був виконаний накладом Фондації Гуменюків 1980 року, — була монументальна праця Андрія Соколова, схарактеризована, як його “ісповідання істини”. Це збірка його статей під заголовком **Найбільше добро — Правда**.

Останнім, тобто — четвертим важливим виданням, що

було здійснене накладом Фундації ім. І. і Т. Гуменюків 1988 року, — була праця Уляни Пелех (Антоніни Горохович), **Від розстріляного до замученого відродження.**

Незважаючи на те, що три з вищезгаданих видань, що вийшли накладом Фундації ім. Івана і Теодора Гуменюків, — це поважні, отже й коштовні видання, — вони всіх фондів Фундації не вичерпали. З уваги на те, теперішня Дирекція Фундації, — з нагоди відзначення 85-річчя “Українського Голосу”, — постановила насвітлити його історію біографіями його основників та важливіших будівничих, які підтримували його громадську місію на протязі десятиліть. Це — основна ціль даного видання, і на ньому, власливо, праця й існування Фундації ім. Івана і Теодора Гуменюків закінчується.

Дирекція Фундації: Анна Ралько — президент
Наталія Когуська — секретар
о. Степан Ярмусь — скарбник
Володимир Олійник — член родини
Гуменюків

Березень, 1995 року.

* * *

“УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС”

85 років на службі українського народу

Ледве, чи був коли часопис, який відіграв для свого народу таку роль, яку для українського народу відіграв “Український Голос”.

Ініціативу до започаткування свого часопису (на початку ХХ століття) виявила тодішня одинока українська інтелігенція — учителі, студенти, свідомі робітники, фермери і торгівці.

І так, на конвенції українських учителів у Вінніпезі 1907 року, “Рутенієн Трейнінг Скул”, було рішено, що українці в Канаді мусять мати свій народний часопис, щоб стояв на загаль-

но українським ґрунті й обороняв інтереси всього українською загалу в Канаді.

Ця ідея здійснилася 16-го березня 1910 р., коли вийшло перше число “Українського Голосу”.

Тоді в Канаді вже було три часописи в українській мові:

(1) “Канадійський Фармер”, що був заснований Канадською ліберальною партією і почав виходити 1903 р., безперечно для політичних цілей.

(2) “Канадійський Ранок”, заснований 1905 р. канадською пресвітеріанською церквою.

(3) “Робочий Народ”, що його видавали українські соціялісти від 1908 р.

На той час, було геройством назвати часопис “Українським”. Тоді люди, що мали його читати, були русини, руські, галичани, буковинці, австріяки тощо.

“Український Голос” відразу заявив, що він — незалежний від чужих, що він заснований українським народом, від нього єдиного залежний і тільки йому буде служити.

“Український Голос” був тим першим піонером, який

взяв на себе важкий обов'язок вказати всім у тих часах правильний шлях.

“Український Голос” від найперших початків свого існування ясно, чітко і недвозначно був дійсним українським рідним батьком, учителем і виховником.

ДРУКАРНЯ “УКРАЇНСЬКОГО ГОЛОСУ”

Перших двоє чисел “Українського Голосу” склалися в хаті Якова Крети, що мав малу друкарню, бо “Український Голос” своїх черенок ще не мав. А його редактор, Василь Кудрик, мусів бути і складачем черенок і машиністом, і адресаром, і всім іншим, бо не було грошей на оплату потрібних робітників.

Перша друкарня була одна кімната під адресою 292 Селкірк Евеню, Вінніпег. Редактор цілий рік жив в друкарні, сам варив собі їсти, бо не вистачало грошей на платню редактора не то що кого іншого.

В 1913 році з приходом управителя, Петра Войценка, для друкарні і канцелярії винайнято нове приміщення під числом 214 Даферин Евеню, а в році 1946 закуплено той будинок за \$12,000. Це будинок, який служить потребам “Українського Голосу” до тепер.

Гурток, що заснував “Український Голос”, складався переважно з молодих людей. Найстарші з них були віком 30 років, але більше було нижче 30-ти. Це були люди мрійники, готові щось робити, а коли треба було, то й пробоєм здобувати.

Початки “Українського Голосу” були до неописання трудні. Редактори і друкарі працювали майже без платні. Деякі навіть мешкали там, де працювали. Нераз не було грошей на папір і чорнило, на опалення, світло і винаймання приміщення. Ці трудні часи продовжувалися десятками років.

ЗАКЛИКИ ДО НАУКИ

В першому числі “Українського Голосу” в статті “Чому приступлено до видання “Українського Голосу”?” сказано так: “Встид і сором бути нам непросвіченими, бо лише просвіта поставить нас на ноги, лише просвітою добемося добра, яке всім народам однаково належиться...”

“Український Голос” постійно закликав до заснування читалень, до заснування різних потрібних товариств.

“Український Голос” закликав батьків забезпечувати своїм дітям вищу освіту та щоб навчали їх української мови. На підставі різних порад “Українського Голосу”, виринули такі Інститути:

В році 1915 заіснувала українська бурса ім. Адама Коцька у Вінніпезі.

В році 1916 заіснував Інститут ім. Петра Могили в Саскатуні.

В році 1918 заіснував Інститут ім. Михайла Грушевського в Едмонтоні (пізніше його назву змінено на Інститут Св. Івана). З цих інститутів рік-річно виходило поважне число народних робітників, які причинювалися до дальшого підтримування самостійницького життя в Канаді.

“УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС” І ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ

Перша українська іміграція до Канади складалася переважно з людей селянського рівня. Інтелігенції серед неї був дуже малий відсоток. Національної свідомості серед цієї іміграції було мало.

По віроісповіданні, ця іміграція була греко-католицька. Не маючи духовної опіки в лісових пущах Канади, перші наші поселенці були жертвою різних чужих ім місіонерів: російсько-православних, пресвітеріянських, римо-католицьких та інших. Всі ці церковники заманювали наших поселенців у свій табір. Навіть коли року 1912 до Канади прибув перший греко-католицький єпископ, то й він не вдовольняв людей, бо можна було пізнати, що ним керують чужі сили.

По відкритті Інституту ім. Петра Могили в Саскатуні, тодішній греко-католицький єпископ, за вказівками чужих ієрархів, старався захопити цей Інститут і підкорити його під ватиканську контролю, “Український Голос” мусів стати в його обороні. Боротьба не була легка. Католицька ієрархія мала за собою велику силу, а “Український Голос” тільки малу, але свідому національно і віддану горстку інтелігенції. Але перемога була по стороні цієї малої горстки.

В році 1918 створено Українську Греко-Православну Церкву Канади і “Український Голос” весь час стояв в обороні цієї прадідної віри українського народу.

Тут треба підкрислити, що “Український Голос” від місяця квітня 1924 до 31-го серпня 1954 видавав “Вісник” для

УГПЦ та оплачував його редактора. Перший редактор “Вісника” був прот. С. Савчук, а від 1943 до 1954 редактором “Вісника” був прот. В. Кудрик.

Для “Українського Голосу”, це видання було дефіцитним і стало додатковим тягарем для видавництва. Під час тяжкої депресії в 1930-их роках були голоси деяких членів Дирекції Співки припинити видання “Вісника” взагалі, але завдяки послідовності й великій посвяті Войценка й адв. Арсенича до цього не дійшло.

В міжчасі, Церква росла й розвивалася, остаточно провід УГПЦ в Канаді, — під головством прот. Є. Грицини, — вирішив перебрати “Вісник” на власність Церкви. Так Церква перebrала “Вісника” за узгіднену суму \$4,500, як частковий зворот за довгі роки покривання видавництвом недоборів його. Ця трансація відбулася за час президента Співки адв. Івана Соломона.

“Український Голос” не тільки видавав “Вісника” продовж 30 років, але завжди щедро уділяв Церкві місце на своїх сторінках.

Друга імiграція, прибувши до Канади після Першої світової війни, (в 1920-тих), була революційного настрою. Цей настрій був шкідливим. Українці почали зживатися з життям у Канаді, приймали канадське горожанство і т.ін. І знову “Український Голос” мусів вести з цим новим елементом довголітню боротьбу.

СТАНОВИЩЕ “УКРАЇНСЬКОГО ГОЛОСУ”

Становище й ідеологічну філософію “Українського Голосу” можна висловити в трьох словах, які він прийняв за своє гасло від початку його існування, а саме: Самопошана — Самодіяльність — Самостійність.

“Український Голос” був завжди вірним носієм самостійницької ідеології.

СОЮЗ УКРАЇНЦІВ САМОСТІЙНИКІВ

Ця віра у власні сили в році 1927 створила найбільшу в Канаді українську організацію — Союз Українців Самостійників з його складовими організаціями: Союз Українок Канади, Товариство Українців Самостійників, Союз Українських Народних Домів та Союз Української Молоді Канади.

КОМІТЕТ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ

Думка про заснування одного спільного представничого організаційного тіла українців у Канаді вийшла з-між самостійників. Пізніше Мирослав Стечишин — редактор “Українського Голосу”, Адвокат Ярослав Арсенич — президент Української Видавничої Спілки, яка видавала “Український Голос” та інші самостійно думуючі провідні люди, дали ініціативу для створення Комітету Українців Канади. Опоненти самостійників ставили різний спротив і вимоги, щоб такого спільного представництва без їхнього проводу не було.

Самостійники, які вірили в конечну потребу спільного представництва, погодилися на компроміс, і завдяки тій компромісовості, 1940 року створено Комітет Українців Канади.

Коли ж пізніше з’явилися нові організації з своїми органами, — вони були лише наслідуванням, чи подвоюванням того, що до їх часу робилося, і жодна з них не має за собою такої довгої і багатой історії, яку має вся культурна і народна праця, яка в’яже себе з “Українським Голосом” вже 85 літ.

Основи під світогляд “Українського Голосу” поклав його перший редактор — Василь Кудрик (1910-1921). Пізніші редактори, як Мирослав Стечишин та Іван Сирник, до того світогляду дещо додавали та доповнювали його, бо назрівали нові події, нові виклики, на які треба було відповідно реагувати.

Першим президентом і управителем “Українського Голосу” був Тарас Ферлей (1910-1913). 1915 року він був першим українцем, що був ліберальним послом до Манітобської легістратури.

Другим президентом “Українського Голосу” був Ярослав Арсенич, який був учителем, а 1917 року став першим українським адвокатом в Канаді. В році 1947 він став першим суддею в Канаді з-поміж українців.

“Український Голос”, як громадська установа, побудований без жодних державних дотацій. Власниками його є уділовці, які ніколи не одержують будь-яких дивидендів. Члени його дирекції постійно жертвують свій час. Ніхто з них і ніколи не одержує будь-якої винагороди. Передплатники “Українського Голосу” постійно піддержували і піддержують його своїми пожертвами на пресовий фонд, чи на фонд перебудови.

Інтелектуально і морально, “Український Голос” довгими роками стояв на високому рівні. Він мав у проводі вершки нашої української інтелігенції в Канаді.

Коли в Канаду прибули визначні українські діячі, вони найперше знаходили собі місце в “Українському Голосі”. Наглядним прикладом були генерал Сікевич, Олександр Кошиць, проф. Дмитро Дорошенко, проф. Іван Власовський, Василь Авраменко, проф. Леонід Білецький та багато інших. Вся ця історія знаходиться на сторінках “Українського Голосу”, — в його річниках.

Працівники “Українського Голосу”, як Аполінарій Новак, Дмитро Янда, Андрій Павлик, Василь Буряник, Ольга Войценко, Теодора Гаврисишин та інші — збагачували рівень цієї інституції вкладом у неї свого розуму, досвіду, відданості й жертвенної праці.

Тому і тепер нашим обов’язком є продовжувати ту роботу і нести той смолоскип вірності нашим предкам та держатися їхніх самостійницьких засад.

Завданням “Українського Голосу” на початках було виховувати наших людей в Канаді і він це робив.

Тепер він має чи не більше завдання виховувати в нашому українському дусі наше молодше покоління, і старше, та інформувати про правдивий стан в Україні, бо ми бачимо, як часто чужомовна преса мильно інформує про українців і про події в Україні взагалі.

Нам конечно треба здобути нових передплатників! “Український Голос” вже виходить в двох мовах: 1/3 англійська, а 2/3 українська. Треба заохочувати наше духовенство передплачувати і популяризувати “Український Голос”, бо в цей час тільки 50 відсотків є його передплатниками. А “Голос” заслуговує кращої підтримки.

Завданням “Українського Голосу” є далі плекати і поширювати українську історію та культуру серед українців Канади.

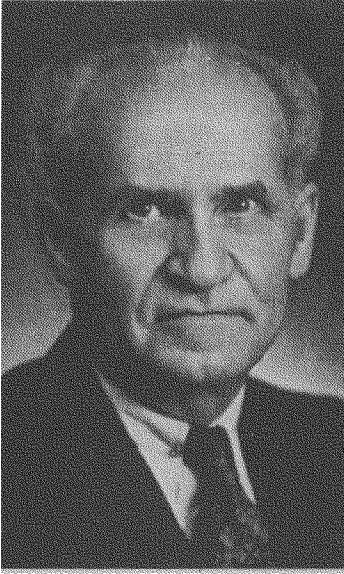
“Український Голос” співпрацює з нашими надбудовами в Канаді: Конгресом Українців Канади та Світовим Конгресом Українців.

Наш вклад і здобутки в різних ділянках громадсько-організаційного життя в Канаді — великі. Великі вони тому, що ми досягли й здобували їх власними силами. Смолоскипом цієї віри в свої власні сили, віри в самопошану, самодіяльність і самостійність був і є — “Український Голос”.

**Анна Фігус-Ралько, президент,
ВИДАВНИЧОЇ СПІЛКИ “ТРИЗУБ”**

АРСЕНИЧ ЯРОСЛАВ, СУДДЯ

(24. IX. 1887 — 29. V. 1953)

Ярослав Арсенич народився 24-го вересня, 1887 року, в селі Березові, Коломийського повіту. У Березові він закінчив сільську школу і записався на гімназійні студії в Коломиї, які мусів перервати через свій виїзд до Канади в 1904 році в пошукуванні за кращою долею.

Опинившись в Канаді без рідні і фінансових засобів, — брався за першу-ліпшу працю, що йому траплялася. Працював при будові будинків, в друкарні “Канадійського фермера” та в каменоломні у Стоні Мавнтен, завжди мріючи набути для себе вищу освіту. Така нагода трапилася йому 1905 року, коли

манітобський уряд відкрив для українців окрему школу, т. зв. “Рутенісн Трейнінг Скул”. До цієї школи він зараз записується і вже в роках 1907-08 учителює в школі Косів, недалеко Давфину.

Та учительство не задовольняло його амбіцій і в 1909 р. він повертається до Вінніпегу та вписується на курс матрикуляції в Манітоба Каледж. Під час літніх ферій учителює в Саскачевані, в околиці Вакав, щоб заробити грошей на дальшу науку. По скінченню матрикуляції записується у Вінніпегу на перший рік університету, але через брак фінансових засобів року не докінчує і вертається учителювати в Сокаль у Саскачевані. Учителює там два роки (1911-1912), а восени 1912 року стає клерком у Вакав, Саск., в крамниці залізних товарів, власником якої був сенатор Рутан. Навесні знову повертається до Вінніпегу, відкриває агенцію продажі реальностей і стає публичним нотарем та перекладачем в суді для адвоката Гіпа, з яким пізніше був у спілці. Адвокат Гіп швидко звернув увагу на його

здібності і мабуть то було за його порадою, що восени 1914 року Ярослав Арсенич записується на правничі студії і закінчує їх в 1917 році. Того самого року його прийняли до лави адвокатів і в скорому часі молодий адвокат здобуває широку клієнтелю та довір'я і пошану адвокатів і суддів, з якими йому приходилося мати діло. Його кар'єра була на добрій дорозі. Він був першим українцем Канади, що скінчив правничі студії.

В 1935 році адвоката Арсенича наділюють титулом Королівського Радника (King's Counsel). Він був першим українцем, якого відзначено в цей спосіб. Тринадцять років пізніше, 31-го грудня, 1947 року, міністр справедливости в Оттаві назначує його окружним суддею на Давфин, що знову було першим таким підвищенням в Канаді, яке припало адвокату українського роду.

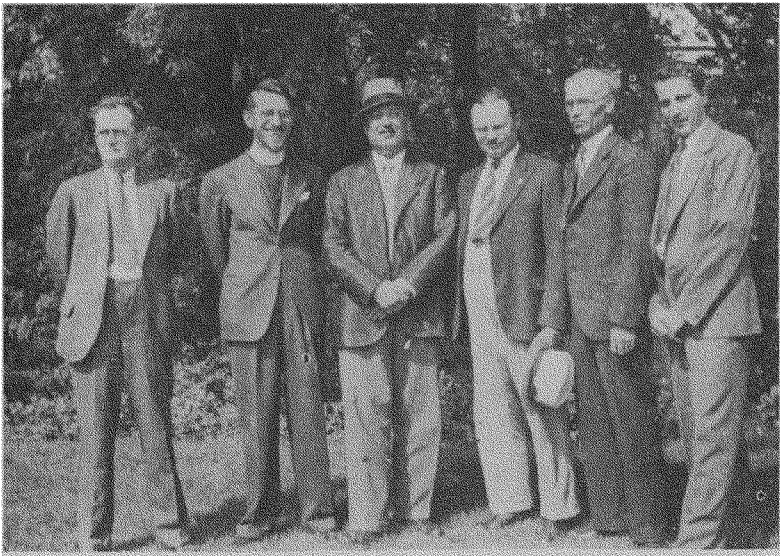
Як адвокат, суддя Арсенич мав велику славу. До нього зверталися за порадою у різних справах. Був легальним дорадником Української Греко-Православної Церкви в Канаді, Українського Товариства Взаємної Помочі та інших організацій і установ. Він нікому не відмовив поради і помочі, нераз навіть і з втратою для себе. Був ідейною людиною з хрустальним характером.

Під оглядом родинного життя, суддя Арсенич був не менше щасливий. В 1914 році він одружився з відомою учителькою Ольгою Лучкович, брат якої Михайло був першим послом українцем до канадійського парламенту в Оттаві.

Громадська діяльність судді Арсенича гідна подиву і можна дійсно дивуватися, як він, заробляючи на удержання своєї родини, міг віддавати стільки часу для громадської праці. А не було такого важного громадського почину, в якому він не відіграв би провідної ролі. Він поклав багато праці в організування Української Видавничої Спілки (тепер Тризуб), що видає "Український Голос" і через 34 роки був її незмінним президентом. Був одним з основників і першим головою Бурси ім. Адама Коцка, генеральним секретарем Українського Червоного Хреста, головою Українського Горожанського Комітету, одним з організаторів і головою Українського Народного Дому у Вінніпезі, одним з організаторів і головою Союзу Українських Народних Домів, одним з основників і довголітнім членом ексекютиви Союзу Українців Самостійників, одним з ініціаторів зорганізування в Канаді Української Православної Церкви, Інституту П. Могили в Саскатуні, був ініціатором і першим генеральним

секретарем Комітету Українців Канади. Одним словом, він був в перших рядах усюди, де йшло про зміцнення основ нашого життя в Канаді.

* * *

**Проф. Дмитро Дорошенко в Вінніпегу 1937 р.
Зліва направо: П. Г. Войценко, о. д-р С. В. Савчук,
проф. Д. Дорошенко, Мирослав Стечишин,
суддя Я. В. Арсенич, Андрій Павлик.
(Знімка О. Войценко)**

БАТИЦЬКИЙ ВАСИЛЬ

(23. XII. 1893 — 14. V. 1960)

Василь Батицький народився 23 грудня 1893 року в Галичині, в селі Сколошів коло Радимна над Сяном. Вісімнадцятилітнім юнаком приїхав до Канади і працював при різних тяжких роботах, а 11 жовтня 1913 року став до праці в “Українським Голосі”.

В “Українським Голосі” почав працювати в місяці жовтні 1913 року і з малою перервою працював до останніх днів свого життя. В. Батицький був мистцем у своєму ділі і виконував найбільш складні друкарські роботи, як граматика Ю. Стечишина, чотиритомовий “Кобзар”, підручник для середніх шкіл Альберти д-ра Яра Сла-

вутича, куховарська книжка Савелі Стечишин, щоб згадати лише кілька. Останньо набирив підручник для саскачеванських середніх шкіл та другий підручник д-ра Славутича для Альберти.

Хто має хоч будь-яке поняття про друкарське мистецтво, може уявити собі, яка то дійсно складна праця. За своєї праці в “Українським Голосі» вивчив він не одного доброго лінотипіста і був для них неначе рідним батьком, заохочуючи їх та ділячись з ними своїм багатим досвідом.

Була це людина високо свідома, культурна і понад усе віддана українській справі. В. Батицький був одним з тих ідейних працівників, що завжди ставив громадську справу вище особистих вигід. “Український Голос” був для нього життєвим ідеалом і в своїй праці він знаходив повне душевне задоволення.

У молодших роках він був надзвичайно рухливим у громадським житті і працював пізніми вечорами, а то й ночами над обіжниками централі Союзу Українців Само-

стійників, якої він був свого часу секретарем. Був він також доміняльним головою Союзу Українських Народних Домів і секретарем Взаїмної Помочі, для якої опрацював Ювілейну Книгу за 1925-35 роки.

В. Батицький був автором брошури “Що є Союз Українців самостійників”, яка ще й сьогодні має велику вартість. У нього було легке перо і його “Спомини”, які він писав до ювілейних чисел “Українського Голосу”, а останньо до Ювілейного Альманаху, це — із споминами о. прот. В. Кудрика — одинока історія Видавництва і людей, що в ньому працювали. Дуже часто він описував різні українські імпрези, що відбувалися у Вінніпегу, бо він міг все добре схопити і ядерним стилем описати. Довгі роки був він “Дідусем Наумом” і навіть деякий час редагував Жіночу Сторінку в “Українським Голосі”.

* * *

**Перші робітники “Українського Голосу” з 1910 року.
292 Селкірк Евею, Вінніпег.**

**Зліва направо: І. Рибчак, Й. І. Слюзар — друкарі.
Тарас Д. Ферлей, управитель і Василь Кудрик, редактор.**

БІЛЕЦЬКИЙ ЛЕОНІД, ПРОФЕСОР

(18. V. 1882 — 5. II. 1955)

Білецький Леонід — літературознавець, професор мови й літератури, народився в Утаню на Київщині, в родині Тимофія й Евфросини (з р. Чоржевська) Б. Навчався у Київському ун-ті св. Володимира, який закінчив дипломом і золотою медалею, спеціалізуючись у славистиці 1907-13. Л. Білецький був професором Кам'янець-Подільського університету, закінчив педагогіку в Києві 1915 р., а докторат із слов'янської літератури і мов здобув у Празі та очолював культурно-освітній відділ ЦПУЕН в Німеччині.

Л. Білецький прибув до Канади 1948 і працював над літературними дослідженнями, був Президентом УВАН 1948-52, директором ОУКО, дійсним чл. НТШ, головою Культурно-Освітньої Ради КУК, професором Колегії св. Андрея та ін.

Л. Білецький був автором понад 200 літературних статей-розвідок та книжок: "Марко Вовчок та її творчість" (1948), "Віруючий Шевченко" (1949), "Перспектива в Літературній критиці" (1925), "Принципи в літературному дослідженні і критиці" (1927), 4-ох томів "Кобзаря" Т. Шевченка з його біографією та коментарями, "Три силуети" (1951), "Українські піонери в Канаді", (1951), та шкільних підручників; "Перша читанка" (1951), "Рідне Слово" (1956).

З приводу упокоєння проф. Л. Білецького, "Український Голос" присвятив йому редакційну статтю такого змісту:

Зі смертю проф. Леоніда Білецького український нарід потерпів велику і незаступиму втрату. Українська наука втратила одного з своїх найвизначніших діячів і подібний

Йому ледве чи скоро появиться на виднокрузі нашого національного життя. Як сказав його близький співробітник, проф. Я. Рудницький, “трагедія не в тому, що наші науковці вмирають, — бо це природна річ, — але трагедія в тому, що не підрастають нові сили, якими можна було б їх заступити”...

Українці в Канаді, які особисто знали проф. Білецького, а їх було багато, прямо дивувалися, як в цій вже старшій людині знаходилося стільки енергії до праці. Вона, здається, була в нього невичерпна, і він щедро віддавав її на службу свого народу. Як той у біблійній притчі, якому Бог дав більше таланів, проф. Білецький обертав їх на культурне збагачення свого народу. Він був діяльний в Комітеті Українців Канади, де його досвідчені слова стрічалися з великою пошаною; він керував Радою Української Школи і часто писав цінні статті на теми українського шкільництва, він був професором у Колегії св. Андрея, членом Консисторії УГПЦ і її Президії, діючим президентом Української Вільної Академії Наук, якій він віддавав багато свого часу і розуму, як також членом і дорадником інших місцевих установ.

Для пересічної людини праця у вище згаданих установах забирала б їй весь час. Але проф. Білецький робив багато більше. Він виїздив з лекціями про Шевченка до Едмонтону й Саскатуну, брав участь у з'їздах, конференціях, писав статті і книжки. З нагоди 60-ліття поселення українців у Канаді, він на прохання КУК написав коротку історію “60-ліття Українських Піонерів в Канаді”, для Союзу Українок Канади — “Три Сильветки” (Марко Вовчок, Ольга Кобилянська, Леся Українка). Деякі його студії видавала окремими зошитами Українська Вільна Академія Наук. Це все в додатку до різних статей, доповідей і лекцій.

Але монументальною його працею, так би сказати, завершуючим вінцем його життєвої кар'єри є без сумніву чотиритомовий “Кобзар” Шевченка. Видавати цей “Кобзар” було його жагучим бажанням, з яким він довго носився в своєму серці, ще коли був на еміграції. І треба побачити грубі стоси його манускриптів, щоб бодай поверхово зрозуміти, скільки праці він мусів вложити, щоб дати нашому народові твори Шевченка в вірному невідфальшованому наświetленні так, як їх розуміє душа великого українського патріота і шевченкознавця. Його пояснення до Шевченкових поем і віршів, його розуміння й інтерпретація Шевченка — це праця великого художника, що з незрівняним пієтиз-

мом ставиться до нашого великого поета. Його праця над редакцією цього чотиритомового “Кобзаря” з поясненнями і статтями є тим більше цінна, що це єдине таке видання у вільному світі.

Видання Шевченкових творів большевики в Україні підфальшовали, давали їм своє насвітлення і представляли Шевченка як передвісника і пропагатора такого ладу, що тоді був в Україні. Вони представляли Шевченка, як того, що обстоював таке об’єднання України з Росією, яке Москва наказала українському поневоленому народові так шумно святкувати 1954 року. І тому “Кобзар” під редакцією проф. Білецького... дасть визволеній Україні вірного Шевченка, неоскверненого большевицькою пропагандою, дасть їй настільну національну біблію, якої нинішня Україна не має. В цій велика і безсмертна заслуга покійного проф. Білецького. А поза це чотиритомовий “Кобзар” буде і поза межами України давно очікуваним дорогим і завжди свіжим гостем у кожній нашій патріотичній родині. Кажуть, що люди будують собі пам’ятники ще за свого життя. Це можна у найвищій мірі сказати про проф. Білецького. Він не тільки збудував собі невмирущий пам’ятник, але одночасно дав у руки українського народу великий скарб, і за це український нарід буде довго згадувати його з глибокою вдячністю і пошаною. Кожний патріот може ставити його собі за взірець, бо не багатьох благословляє доля таким плідотворним життям у служінню рідному народові.

* * *

БУРЯНИК ВАСИЛЬ

(29. V. 1895 — 4. IX. 1985)

Буряник Василь — вчитель, громадський діяч, автор, народився в Ямниці, пов. Станиславів. Молодим хлопцем прибув до Канади в 1911 р. Під час I-ої с. в. вступив до канадської армії. Після повертуту з війни продовжав студії. Одержав вчительську кваліфікацію та вчителював у Саскачевані 1921-32 рр. В. Буряник був ректором Інституту ім. П. Могили у Вінніпезі 1930-32 рр. і в Саскатуні до 1937 р., а відтак ректором у Інституті ім. М. Грушевського в Едмонтоні. Він — діяльний член УГПЦ в Канаді, та провідний чл. СУС. Написав підручник “Теорія Музики”, брошури “Соціалістичний

дурман”, “Початкові джерела російської культури”, “SUS – Its Meaning and Significance”. Після відходу на відпочинок, проживав у Вінніпезі та постійно дописував до “Українського Голосу”. В. Буряник був відзначений Шевченківською медалею на XIV Конгресі Українців Канади (1983).

Коли ідеться про вклад В. Буряника в культурну скарбницю українців Канади, — ним були його брошури і статі про працю українських учителів-піонерів. Він навіть говорив і писав про те, яку роль відіграли ці учителі в справі розвитку української преси в Канаді. Ось наглядний приклад наведений з його брошури “Учителі-піонери” (Колегія св. Андрея, 1966 року):

НАШІ УЧИТЕЛІ І ПРЕСА

Беручи під увагу поважні здобутки на шкільно-освітньому полі та зріст національної свідомости на громадському полі, наші учителі піонерської доби мали повне право бути морально вдоволеними з вислідів їх праці, але рівно-

часно їх охоплювало почуття безсилля, коли вони бачили, що число нових шкільних округ по українських околицях щорічно зростає кілька разів більше, чим ряди наших учителів. Отже, на цю пекучу проблему треба було придумати нову розв'язку, знайти якийсь лік, а цим ліком мало бути видання українського часопису, виключно присвяченого проповідувати українські життєві інтереси всюди, де б не жили українці, щоб в цей спосіб розбудити громадське життя по околицях, що не мали змоги дістати до місцевої школи учителя-українця.

Справу видання по душі українського часопису обговорювалося ще на першій учительській конвенції в 1907 році, а остаточно вирішено її на конвенції манітобських учителів в 1909 році в цей спосіб, що там засновано “Українську Видавничу Спілку” на уділах і постановлено видавати часопис під назвою “УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС”, якого перше число побачило світ 16-го березня 1910 року. Як про це говорила його перша редакційна стаття — це мала бути “просвітно-економічна, політична, поступова часопись для українського народу в Канаді”, або іншими словами, вона мала служити виключно українським справам і цікавитися всіми важливими ділянками українського життя в Канаді. Від появи першого числа цього загально відомого часопису вже проминуло 56 років і на велике признание для нього можна сміло сказати, що він вірно і чесно сповняв наложені на нього завдання.

На цім місці варто підкреслити ось такі знаменні факти:

1. “Український Голос” появився в ті часи, коли рівень національної свідомости серед тодішньої нашої спільноти стояв ще низько і таких назв, як “українець”, “український” вживалося дуже рідко, отже його основоположникам належить велике признание за такий відважний ідейний крок.

2. “Український Голос” не був першим часописом в Канаді в українській мові, бо ще в 1903 році почав виходити в Вінніпезі україномовний часопис, “КАНАДІЙСЬКИЙ ФАРМАР”, але цей часопис не видавали українці за українські гроші, а видавав його англієць, посол ліберальної партії, щоб ним приєднувати українців до ліберальної партії.

3. Другим з черги українським часописом в Канаді був “Канадійський Ранок”, (пізніше “РАНОК”), який почав виходити в Вінніпезі в 1905 році. Його видавала Пресвітері-

янська Церква, щоб ним вербувати українців до тієї ж Церкви.

4. Четвертим з черги україномовним часописом в Канаді був “КАНАДІЙСЬКИЙ РУСИН“, який почав виходити в Вінніпезі в 1911 році за гроші римо-католицького Архiepіскопа з Сейнт Бонифас, Аделярда Лянжевiна, і його завданням було латинiзувати Українську Греко-католицьку Церкву та перетягати українців греко-католиків на римо-католицтво. З приїздом в Канаду греко-католицького Єпископа Никити Будки в 1912 році, цей часопис став офіційним органом канадiйської греко-католицької Єпархії, затримуючи назву “КАНАДІЙСЬКИЙ РУСИН” аж до 1919 року, коли то аж такі епохальні події, як проголошення Української Державности в 1918 році та Соборности в 1919 році заставили його власників змінити цю назву на “КАНАДІЙСЬКОГО УКРАЇНЦЯ”.

З цього ясно видно, що часописи “КАНАДІЙСЬКИЙ ФАРМАР”, “КАНАДІЙСЬКИЙ РАНОК” і “КАНАДІЙСЬКИЙ РУСИН” БУЛИ ЗАСНОВАНІ ЧУЖИМИ ЛЮДЬМИ, ЗА ЧУЖІ ГРОШІ І ДЛЯ ЧУЖИХ ЦІЛЕЙ ТА НА ШКОДУ УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВІ. Хоч вони друкувалися в українській мові, то українська мова була для них лише засобом легшого підходу до українців, щоб звести їх на манівці, до чужих ворожих кошар. Одинокий “Український Голос” видавався за українські гроші, був вповні під контролею українців і всеціло служив українським інтересам, за що велике признання належиться його ініціаторам — нашим ідейним учителям!

* * *

ВОЙЦЕНКО ОЛЬГА

(24. VII. 1909 —)

Ольга Войценко — одна з визначних жінок в Канаді.

Народилася у Вінніпезі, Ман., в родині Петра і Антоніни (з дому Гарбань) Гавришин. Проживала майже весь час у Вінніпезі. Ольга Войценко по професії: керівник видавничими справами, діловод-плянувальник, авторка різних праць.

Ольга Войценко завжди була провідна, свідомо й активна у своїх українських організаціях як також і в загально-канадських організаціях, де займала екзекутивні позиції голови, секретарки та багато інших.

Перші кроки народної праці розпочала в жіночому

товаристві, як активна членка у відділі ім. Ольги Кобилянської у Вінніпезі в 1936 році. Згодом, в рр. 1937-41 була секретаркою Провінційної Екзекутиви Союзу Українок в Манітобі, а в 1942 р. займала позицію голови Провінційної Екзекутиви Союзу на Манітобу. Від 1942 до 1948 р., з переїздом Централі до Вінніпегу, була секретаркою Союзу Українок Канади. На Крайовому З'їзді в Саскатуні 1948 р. Ольга Войценко була вибрана головою Союзу Українок Канади. На пості головства вибула 6 років.

Під час її головства зродилась думка видати українську традиційну куховарську книжку англійською мовою авторства Савелі Стечишин. Вона взяла повну відповідальність за цей проєкт, плянувала, організувала і вкінці книжку видала Видавнича Спілка "Тризуб". Під час її головства Союз видав нарис історії Союзу Українок п. н. "Чверть століття на громадській ниві".

Як голова Союзу Українок Канади Ольга Войценко брала участь у різних з'їздах СУС, відвідувала відділи і брала

участь в окружних та провінційних з'їздах, де виголошувала напрямні реферати, які давали нове світло на пройдену дорогу Союзу Українок Канади та з'ясовували завдання СУК в тих переломових етапах українського життя в Канаді. Реферат О. Войценко "Піонери і ми", який знаходиться в книжці Союзу "Чверть століття на громадській ниві" стор. 117 заслуговує на увагу і сьогодні.

Окремі зацікавлення Ольги Войценко: література, журналістика, українське народне мистецтво, музейництво, архіварство, малярство, музика, театральне мистецтво, подорожування. З її різних подорожувань по Канаді, Європі та Україні, вона написала книжку п. н. "Інший світ інші дні". Вона видала понад 20 окремих видань-книжок та брошур, а в тому "Ukrainians in Canada" — два наклади — 1967 і 1967, "Літопис українського життя в Канаді" — 6 томів та багато інших.

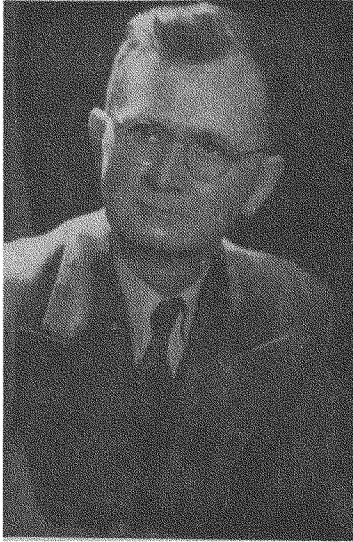
О. Войценко належала до Канадської Національної Жіночої ради, займала там ексекютивні позиції, де заслужила собі досмертне членство. За її постійну працю для людства, посадник міста Вінніпегу Степан Дзюба нагородив О. Войценко "Вінніпег Комюніті Сервіс Еворд" в 1965 році. Почесним членством нагородив Ольгу Войценко Союз Українок Канади, а Комітет Українок Канади грамотою з нагоди 90-річчя поселення Українців в Канаді.

Від 1927 до 1972 року О. Войценко працювала книговодом Видавничої Спілки "Тризуб".

* * *

ВОЙЦЕНКО ПЕТРО

(24. I. 1882 — 15. IX. 1956)

Петро Войценко... Матеріальними проблемами, а їх було чимало у видавництві “Українського Голосу”, найбільше турбувався Петро Г. Войценко, який став управителем видавництва в 1913 році, після відходу з цього становища Т. Д. Ферлея.

Тоді, коли інші працівники, закінчивши свою денну працю, могли спокійно переспати ніч, — П. Г. Войценко брав фінансові клопоти зі собою додому. Він мусів клопотатися, звідки роздобути грошей, щоб заплатити працівникам, за папір, винайм будинку та всі інші кошти, пов’язані з видавництвом. Не раз і не два треба було запо-

зичитись у приватних людей, щоб виплатити працівникам бодай частину платні, аби вони могли сяк-так пережити кризу. Тут треба дати признання також працівникам, “Українського Голосу”, які не покидали його в чорну годину і з посвятою працювали, щоб втримати видавництво при житті.

Переживши перші роки лихоліття, “Український Голос” разом з нашими фермерами і робітниками боляче відчув велику економічну депресію, що навістила була Канаду в останніх двадцятих роках і тривала майже до 1935 року. Всі ці турботи переніс на своїх плечах П. Г. Войценко, який відповідав за долю видавництва.

П. Г. Войценко народився 22 січня 1882 року в селі Заваля, Снятинського повіту в Західній Україні. Звідти походив і його славний земляк — Ілля Кириак. До Канади приїхав 1898 року з батьком Іларіоном і братом Юрком. Рідня поселилася на “гомстеді” в Альберті, але незабаром П. Г. Войценко переїздить до Вінніпегу, записується на науку в

Манітоба Каледж, здобуває вчительські кваліфікації та кілька років учителює.

Скромної і безпретензійної вдачі, П. Г. Войценко відзначався принциповістю і широким світоглядом. Наперед ніколи не висувався. Був тихим ідейним громадським діячем, наскрізь перенятим народними справами. Був учасником учительської конвенції, на якій зроблено рішення заснувати “Український Голос”.

Праця у видавництві не дозволяла йому виїздити поза Вінніпег, але у Вінніпезі брав активну участь у громадській роботі. Він був членом українських виховних інституцій, на які щедро жертвував та уділював їм багато місця в “Українським Голосі”, входив до управи Українського Червоного хреста і Горожанського Комітету та був передовим членом Союзу Українців Самостійників. За його урядування Видавнича Спілка набула власний будинок. П. Войценко відійшов з цього світу 15 вересня 1956 року, залишивши по собі замітний слід в історії нашого поселення, а зокрема великі його заслуги перед “Українським Голосом”.

* * *

ВОЛИНЕЦЬ СТЕПАН

(22. I. 1895 — 10. IV. 1969)

Волинець Степан — во-
як, громадський і політичний
діяч, редактор, публіцист, ав-
тор, народився у Львові, Зах.
Україна, в родині Олександра
і Марії. Початкову освіту
здобув у Бережанах, а серед-
ню у Львові.

С. Волинець кінчив фа-
культет філософії в Укра-
їнському Тайному Універси-
теті у Львові, а також в уні-
верситеті у Відні. Під час I-ої
с. в. був добровольцем в
УСС, а пізніше в Армії УНР.
Як національно-політичний
діяч кількаразово був ув'яз-
нений польською владою і
перебував у в'язницях у
Львові та Станиславові аж
до 1939 р.

В часі війни він працював як секретар УДК на Лем-
ківщині, а в 1942 р. повернувся до Львова, де працював в
УКЦ, як член Військової Управи Дивізії "Галичина". В 1944
р. переїхав до м. Криниці на Лемківщині, як начальник Стан-
ції УЦК.

Виїхавши з України, С. Волинець задержався в Берліні,
а найдовше в Ганновері, Німеччина, де був одним із основ-
ників табору для біженців і головою комітету для справ
Культури і Освіти. В таборовій гімназії він навчав історії аж
до 1949 р. До Канади прибув 1949. Був членом Станції
Братства Січових Стрільців у Вінніпезі, головою Т-ва
Сприяння УНР, в Україні чл. НТШ.

С. Волинець був співорганізатором політичної партії
Фронт Національної Єдності (після розриву в 1933 зі
Сель-Робом), співредактором часописів "Українські Вісті",
"Батьківщина", "Перемога" та головним редактором газети
"Українське Слово" в Бльомбергу, Німеччина. В Канаді від
1957 р. розпочав працю співредактора "Українського Голо-

С. Волинець — автор праць “Передвісники і творці Листопадового Зриву” (1965 р.), “Сторіччя Матері ПРОСВІТИ” (1968 р.). Довші роки був членом Політичної Комісії КУК.

* * *

1948

Зліва направо: Іван Сирник — редактор “Українського Голосу”, прот. Василь Кудрик — редактор “Вісника”, Анна Фігує — відповідальна за сторінку СУМК в “Українському Голосі”

ГАВРИСИШИН МАТВІЙ

(15. XI. 1882 — 2. X. 1967)

Гаврисишин Матвій — народився в с. Зелена, повіт Гусятин в родині Олекси та Мотрини Твердохліб. Він прибув до Канади в 1904 р. й учасував в організаційних початках укр. спільноти міста Вінніпегу. В 1911 р. він оженився з вдовою, Йосипою Грабань з родини Гайковських. Він пізніше відкрив власне підприємство “Народну гостинницю”. Його ресторан був в тому часі осередком організованих нарад українців Вінніпегу. В час економічної депресії, перебрав на себе представництво часопису “Український Голос”.

Матвій Гаврисишин — один із визнатніших і активніших українських піонерів, член Українського Народного Дому у Вінніпезі, Союзу Українців Самостійників і почесний член української Катедральної парохії Пресвятої Тройці у Вінніпезі.

* * *

ГАВРИСИШИН ТЕОДОРА

(21. VII. 1911 — 7. X. 1990)

Теодора Гаврисишин народилася в Вінніпезі. Вона — довголітня працівниця “Українського Голосу” (1929-1972), де займала позиції секретарки, адміністраторки, скарбника та ділового управителя. В рр. 1973-1983 вона працювала в Колегії Св. Андрея як ексекутивна й академічна секретарка та ресстраторка. В липні 1983 р. відійшла на емеритуру.

Обсяг її діяльності був такий:

Союз Українок Канади:

У Централі Союзу — Теодора бувша членка крайової управи, рекордова секретарка, кореспонденційна секретарка та голова видавничої

комісії.

Провінційна Екзекутива Союзу — 1964-1970 рр. голова Манітоської Провінційної Екзекутиви Союзу Українок Канади, часто виїжджала з промовама на окружні з'їзди Союзу Українок і СУМК-у.

Відділ ім. Л. Українки у Вінніпезі — одна з основателів відділу, що була вибрана першою його секретаркою, а від 1944 до 1947 рр. була головою того ж відділу. Цих три роки були дуже важливими. Це був світлий і радісний час для нашого громадянства, бо в той час створилася ідея для набуття будинку Колегії Св. Андрея та здійснення його офіційним відкриттям 22-го листопада 1946 р. Відділ в той час приміщувався при Колегії і всю свою увагу звернув на здобуття фондів для Колегії, умеблювання, бібліотеки і т. п. Після 1947 р. Теодора займала різні позиції у відділі, була керівником молодшого відділу СУМК при відділі та входила до надзірної ради старшого відділу СУМК при Катедрі, який зорганізувався 1952 р. Теодора була два роки го-

ловою Манітобської Філії Музею СУК.

Комітет Українок Канади: Теодора була членкою крайової управи Комітету Українок Канади, скарбником, членкою контрольної комісії та заступницею голови. 1959-1961 рр. була головою Комітету Українок Канади, відділ Вінніпегу.

Шевченківська Фундація В рр. 1964-1974 — Теодора була членкою Дирекції Шевченківської Фундації, секретаркою та секретарем-скарбником. Далі, Теодора — довголітня членка дирекції Допомоги Українців Канади, а опісля — дирекції Суспільної Служби Українців Канади.

З нагоди 14-го Конгресу Українців Канади, що відбувся у Вінніпезі 10-го жовтня 1983 р., Теодору Гаврисишин, за її заслуги для української громади, відзначено Шевченківською Медаллю.

Катедра Пресвятої Тройці у Вінніпезі — всякі пости в ексекутиві та в різних комітетах від самих початків її існування. 1967-68 рр. секретар-скарбник керівного Ювілейного Комітету 50-річчя Української Греко-Православної Церкви в Канаді.

Від 1974 р. була кореспонденційною секретаркою Манітобської філії Українського Музею Канади СУК та два роки головою.

Крім участі в різних українських громадських товариствах вона брала активну участь в канадсько-суспільних організаціях — 1960-1961 р. — скарбник приятелів Вінніпезької Публічної Бібліотеки (Friends of the Winnipeg Public Library). 1964-1970 рр. — член управи Manitoba Provincial Council of Women. В 1971 р. була нагороджена довічним членством Жіночої Ради.

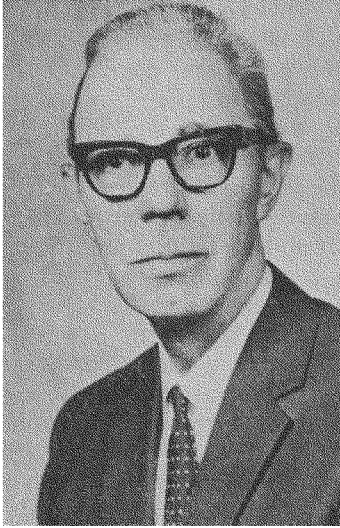
Маючи замилювання до мистецтва слова, вона дуже часто брала участь в мистецьких імпрезах з художнім читанням, рецитаціями та брала участь у підготовці театральних вистав.

Теодора Гаврисишин була чесною людиною й сумлінною працівницею; вона була активною до самої своєї короткої передсмертної недуги й відходу до лікарні.

* * *

ГИКАВИЙ МИХАЙЛО

(13. VIII. 1907 — 13. IV. 1983)

Гикавий Михайло — педагог, редактор, літописець. Народився в Гарленді, Ман., в родині Григорія й Анастасії (з р. Чихрун). Він виростав на фармах. Середню школу закінчив в Давфінні і тут також завершив “Нормал Скул” (1928-29), що давало право на учителювання в елементарних народних школах. Якийсь час він учителював, продовжував навчання на Манітобському університеті та навчав в школах Манітоби (1929-45) і (1967-71).

Крім цього, Михайло Гикавий працював редактором “Канадійського Фармера” (1945-61) й “Українського Голосу” (1971-72, 75-), викла-

дав українську мову й історію України в Колегії Св. Андрея (1964-70) та був активний в організованому житті. Він був членом Об’єднання укр. учителів, чл. Пресового клубу (провінційного і крайового), чл. КУК, секр. Колегії Св. Андрея (1964-70), чл. ТУС, СУС, КУПП і інших. Крім того він був автором статей на громадські та інші теми. Багато місця в редактованих ним часописах присвячував українському минулому в Канаді. М. Гикавий перший став систематично друкувати в “К.Ф.” літопис укр. життя в Канаді. Його працю вшановано заснуванням “Пропамятної стипендії ім. Михайла Г. Гикавого”.

* * *

ГЛИНКА ІЗИДОР

(17. II. 1909 — 18. V. 1983)

Ізидор Глинка народився в селі Денисів біля Тернополя, 17 лютого, 1909 року. До Канади він прибув з батьками 1910 року, які поселилися в Дельф, Алберта. Середню освіту він здобув в Едмонтоні, а учительську колегію закінчив в Кемровз, 1929 року. Після трьох років учительювання, Ізидор Глинка поступив на вищі студії, 1935 року здобув бакалавреат в хемії, а 1937 — магістра біохемії. Докторат він здобув у Каліфорнійському університеті 1939 року.

В своїй професійній праці, д-р І. Глинка до 1947 року працював науковим дослідником в Оттаві, а пізніше перейшов на позицію асистента директо-

ра лябораторії дослідження зерна в Вінніпезі. Д-р І. Глинка був автором низки наукових розвідок, які друкувалися в Канаді та в інших країнах, навіть в Росії. Перебуваючи в Вінніпезі, д-р Глинка на протязі 12 років був дописувачем “Українського Голосу”, в якому 1971 року він започаткував англомовну сторінку статтею “З-поза куртини офіційних мов”. Він вів цю сторінку під псевдонімом “Іван Гармата”. Проте тут його головною метою було — донести висловлювані ним ідеї до урядових кругів Оттави. Він настоював, що одна третина канадців — не англійського, чи французького роду.

Д-р Ізидор Глинка був пильним у своїй праці. Він старався промовити до урядів Канади, до провінційних урядів та до всяких інших установ, від яких залежало питання громадських прав та справедливості. І на голос його звертали увагу, його ідеї дискутували, тобто — ставилися до них поважно.

Д-р І. Глинка відкрив читачам “Українського Голосу», що “Іван Гармата”, — в дійсності Ізидор Глинка в своїй статті за

13 серпня 1980 р. Від тоді на нього звернули увагу представники канадської преси та інших середників комунікації, а вся справа закінчилася тим, що 1981 року вибрані твори-статті “Івана Гармати” були видані книжкою під заголовком “The Other Canadians,” в перекладі — “Інші канадці”.

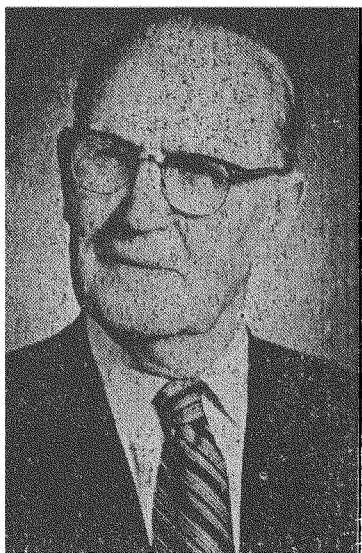
Д-р Ізидор Глинка був науковцем світової слави. Він був автором понад 100 наукових статей, у наслідок чого він став першим науковцем своєї ділянки, який був відзначений нобельською нагородою, Медаллю Осборна, а від Манітобського університету — почесним докторатом.

В площині українського життя, д-р Ізидор Глинка був довголітнім головою фундації ім. Шевченка при КУК, він був активним на форумах Комітету Українців Канади, Колегії Св. Андрея в Вінніпезі, а зокрема — на сторінках “Українського Голосу”. Він помер 18 травня 1983 року.

* * *

ГУМЕНЮК ІВАН

(1886 — 28. XI. 1976)

Гуменюк Іван — піонер, передовий громадський діяч, підприємець, народився в селі Поточище, пов. Городенка, Західна Україна, в родині Микити й Анни (з р. Кузик). Він прибув до Канади 1906, поселився у Форт Вілльям (Тандер Бей), Онт., працював на залізній дорозі та інших роботах. За заощаджені гроші, І. Гуменюк заснував крамницю споживчих товарів. Він також співзасновник (1909) і довголітній голова Читальні Просвіти у Форт Вілльям, організатор Української Школи, хору й аматорського гуртка, член Будівельного комітету церкви “Вознесіння”, скарбник українського Чер-

воного Хреста.

З 1924 року І. Гуменюк поселився у Торонті, де продовжав свою громадську активність, як скарбник Відділу КУК, співзасновник і секретар-скарбник першого Відділу Взаємної Помочі (1926), співзасновник і управитель кооперативної крамниці споживчих товарів у Зах. Торонті (1927).

І. Гуменюк, співвласник і управитель української молочної Роджес Дейрі (1928-38); голова ТУС, член Комітету будови катедри св. Володимира, Комітету фонду допомоги скитальцям (1946), Комітету сприяння УНР (голова Управи 1959-62), голова дирекції Інституту св. Володимира в Торонті, член Колегії св. Андрея та ін.

І. Гуменюк видав своїм коштом “Мої спомини” (1957), а спільно з братом Теодором Г. співзаснував в 1974 р. (20,000.00 дол.) Видавничу Фундацію ім. Івана й Теодора Гуменюків якої першим виданням була англomовна “Історія України” Д. Дорошенка.

* * *

ГУМЕНЮК ТЕОДОР

(27. XI.1891 — 4. III. 1978)

Гуменюк Теодор — піонер, адвокат, передовий громадський діяч, меценат, народився в селі Поточище, пов. Городенка, Західна Україна, в родині Микити й Анни (з р. Кузик) Г. Він прибув до Канади 1908 і поселився у Форт Вілльямі, Онт., де працював у ливарні заліза та завідував крамницею споживчих товарів.

Після закінчення публичної школи (1914), вчився у Веслі Каледжі у Вінніпезі. Він закінчив правничі студії в Осгуд Гал в Торонті ступенем Л.Л.Б. (1923) і в рр. 1923-63 провадив адвокатську канцелярію в Торонті і був наділений гідністю Королівсько-

го Радника 1953.

Т. Гуменюк належав до визначних громадських діячів української Канади. Протягом 9-ти років — голова Відділу КУК, й голова Української Катедральної Громади св. Володимира в Торонті, доміняльний голова СУС, почесний голова УНДому, член співзасновник “Взаємної Помочі”, Товариства Сприяння УНР, ТУС, доживотний член Правничої Асоціації провінції Онтаріо, член Т-ва природних гігієністів в ЗСА та ін.

Т. Гуменюк — автор дрібних віршованих і прозових форм, друкованих в українських часописах, в тому: “Про що в Кремлі призабули” (сатирична брошура 1946), “Конгресові присвята” (1967), “Пам’яті поета Євгена Маланюка” (1968), “Один день в рік посту — для нас духом росту” (1969) та ін.

Спільно з братом Іваном Г. заснував у 1974 “Видавничу Фундацію ім. Івана й Теодора Гуменюків” зі закладовим капіталом 20,000 дол., якої першим виданням була англо-

мовна “Історія України” Д. Дорошенка. Т. Гуменюк заініціював також Фундацію СУС, на яку зложив дар \$50,000.00. Він був першим головою цієї фундації. Нагороджений Шевченківською медаллю, почесною грамотою КУК., Т. Гуменюк був також почесним головою Православної Катедральної громади св. Володимира в Торонті.

* * *

ДАНИЛЮК ПЕТРО

(31. III. 1923 —)

Петро Данилюк народився в селі Селятин, повіт Радівці на Буковині, 1923 року. Середню освіту він закінчив у Селятині, а курси українознавства, позаочно, в Подєбрадах на УТГ, в роках 1942-44. До Канади він прибув 1947 року.

В 1948 році П. Данилюк почав працювати у видавництві газети “Новий Шлях” у Вінніпезі, де, між іншим, працював разом з відомими піонерами-друкарями Яковом Н. Кретом та Ол. Й. Гомиком; з їхніх оповідань багато довідався про початки української преси в Канаді: обидва бо згадані піонери були не тільки друкарями, але

й видавцями та громадськими діячами першої піонерської доби українців у Канаді.

В 1960 році П. Данилюк перейшов працювати до друкарні найстаршого тоді в Канаді часопису “Канадійський фермер”, і працював там до 1973 року, коли за управительства о. І. Ткачука, цей часопис закупила Видавнича Спілка “Тризуб”, а 1981 року він був об’єднаний з “Українським Голосом”.

Працюючи друкарем, П. Данилюк часто дописував до українських часописів, а з початком місяця липня 1986 року став редактором “Українського Голосу” і був ним до кінця липня 1989 року. Пізніше, коли він пішов на пенсію, він ще таки в роках 1991-93 був співредактором цього часопису.

Петро Данилюк є уділовцем Видавничої Спілки “Тризуб” та був в контрольній комісії цієї Спілки. Він також автор статей на громадські теми, які друкувалися в “Українському Голосі” та в інших часописах.

* * *

ЗАВІСЛЯК ОЛЬГА

(15. XI. 1915 —)

Завісляк Ольга — пере-дова громадська діячка, народилася у Вінніпезі в родині Максима Пасічняка та Климентини (з р. Саламаха). Закінчила середню школу і включилася в організаційне життя. Співала в різних церковних і світських хорах та участвовала в сценічних ролях. О. Завісляк працювала в СУК і чотири роки була референткою молодших відділів СУМК на Канаду та учительовала в недільній школі при Катедрі Пр. Тройці.

В 1941 р. була однією з основоположниць відділу СУК ім. Л. Українки. Тут займала різні виборні позиції (5 років теж очолювала).

Впродовж чотирьох років була головою Пров. Екзекутиви СУК, одночасно була рекордовою секретаркою в Централі СУК, а 24 роки репрезентувала СУК в Крайовій Жіночій Управі КУК, виконуючи тут різні функції.

Як членка Провінційної Жіночої Ради, працювала над дослідями алкогольних проблем. Шість років працювала добровольцем індіанам та метисам і несла їм суспільну допомогу.

О. Завісляк нагороджена доживотним членством в Провінційній Жіночій Раді. В 1980 р. отримала Шевченківську медаль (за заслуги для укр. спільноти в Канаді), в 1981 р. отримала “Митрополичу Благословенну Грамоту” (за працю для Церкви і молоді СУМК); в 1982 отримала почесне членство Катедральної громади Пресвятої Тройці. Впродовж 32 років вела книгарню “Українського Голосу” та була членкинею дирекції Видавничої Спілки “Тризуб”.

* * *

ЗАКУС ПАВЛО

(27. XII. 1898 — 19. II. 1987)

членом Колегії Св. Андрея.

Павло Закус народився 27 грудня 1898 р. в Україні. До Канади приїхав 10-річним хлопцем з батьками в 1908 р. і поселилися в Вакав, Саск. В 1928 році він закінчив Альбертський університет з дипломом доктора дентистики. В професії дентиста він був до 1977 р., коли пішов на відпочинок.

Д-р П. Закус належав до багатьох організацій; був членом Катедри Пресв. Тройці в Вінніпезі, Союзу Українців Самостійників, Ордену Св. Андрея, почесним членом Клубу Українських Професіоналістів і Підприємців, президентом В-чої Спільки "Тризуб" і доживотним

* * *

ІВАХ ОНУФРІЙ

(25. VI.1900 — 2. V. 1964)

Івах Онуфрій — письменник, поет, журналіст, народився в селі Пилипче, над Збручем, пов. Борщів, Західна Україна, в родині Тимка і Марії (з р. Надорожна).

Івах Онуфрій прибув до Канади 1909 р., разом з батьками, які поселилися в Гарлянді б. Давфину, Ман. Середню школу він закінчив в Давфині, де й учителював. В 1925 р. започаткував університетські студії у Саскатуні. Деякий час учителював в українських колоніях і працював лектором української історії і літератури в Інституті ім. П. Могили і його філії у Вінніпезі. В.А. (бакалавреат) отримав в 1929 р.

З 1932 р. О. Івах був співредактором “У.Г.”, з 1942 “НШ”, та працівником ОУКО. в 1938-42 співпрацював також з англійським відділом “Народного Слова”. Пізніше повернувся знову до “У.Г.”. Публіцистичну працю почав з 1917 в “Українському Голосі”, “Канадійському Фармері” з 1922, “Свободі” з 1941 та ін. В “Українському Голосі” він редагував сторінки “З царини знання і науки” з 1932, та “Історію людства” (ок. 150 розділів) в рр. 1933-36.

* * *

КОГУСЬКА НАТАЛІЯ

(1905 —)

Когуська Наталія народилась в Україні, на Волині, повіт Крем'янець, в околиці Вишневця, в родині Семена і Домініки (Кулик) Левенців. До Канади приїхала в 1928 році. Одружена з Миколою Когуським, є матір'ю двох дітей — дочка Галя, малярка, була на студіях малярства у Франції та Іспанії, заміжня Гомез-Пералес; син Альберт, інженер, закінчив Манітобський університет. Обидвоє діти подружені і живуть з родинами у Вінніпезі.

Головою Союзу Українок Канади Наталія Когуська була обрана на З'їзді в Саскатуні в 1942 році і була нею до 1948 р. За час свого голову-

ства вклала багато праці у скріплення організаційних клітин — відділів у терені, які через роки фінансової кризи були значно ослабли. Кожного року виїжджала на кількомісячні об'їздки, виголошуючи доповіді на актуальні теми, організувала нові відділи, відновлювала зв'язки з забутими, розповсюджувала потрібну для членства лектуру. Зі своїх поїздок подавала репортажі, що друкувались на "Сторінці Союзу" в "Українському Голосі". Як голова організації була учасницею кожного з'їзду — головного і трьох провінційних та багато окружних в різних провінціях.

Другу половину часу поза поїздками присвячувала канцелярській праці в централі на позиції екзекутивної ділової активності: тут вона проєктувала програми освітньої праці, виготовляла обіжні листи, полагоджувала кореспонденцію. Таку саму працю виконувала по шости роках свого головуства як екзекутивна секретарка і редакторка "Сторінки Союзу" в "Українському Голосі", а від 1960 до 1990 року була редакторкою журналу "Промінь".

До особливих проєктів Наталії Когуської, за її ініціативою належать: випрацювання відзнаки приналежності до організації Союзу Українок Канади — “Смолоскип”; опрацювання тексту першої грамоти Союзу для відділів; опрацювання історії Союзу “Чверть століття на громадській ниві” 1952, “Ювілейна книжка 25-ліття СУМК” 1934 р., “На сторожі культури” 1945 — збірне видання; “Перед брамою” — історія Інституту Св. Володимира в Торонто, 1969 р.; “Дорогами сорокріччя” — нарис історії Союзу Українок Канади, 1966. До того численні реферати на різні теми та програми на громадські свята.

Н. Когуська на пості голови Комітету Українок Канади вибула у трирічній каденції; промовляла на Першому Конгресі Українців Канади у Вінніпезі в 1943 р. і Другому Конгресі Українців Канади в Торонто в 1946 р. Через шість років була представником від Союзу Українців Самостійників (СУС) до Екзекутиви Комітету Українців Канади; була учасником трьох Світових Конгресів Вільних Українців; займала позицію голови Крайового Центру Українських Шкільних Рад при КУК. Від 1968 до 1980 виконувала секретарську працю в раді Української Школи при Консисторії УГПЦ, де за її заходами започатковано Рідношкільний Фонд ім. Василя Сарчука та проведено ряд шкільних семінарів.

Членство: у відділі ім. Лесі України у Вінніпезі, катедральній громаді Пресвятої Тройці у Вінніпезі, Українському Музеї Канади, Федерації Етнічної Преси Канади і прес. клубі у Вінніпезі.

Н. Когуська була відзначена почесним членством СУК, Клуб Українських Професіоналістів і Підприємців вручив їй медаль міста Вінніпегу в Році Жінки, вона отримала Шевченківську медаль при КУК за громадські послуги, Комітет Українок Канади — Централя в Році Жінки і СУМК — відзначив її за написання історії 25-ліття організації.

* * *

КРИП'ЯКЕВИЧ ПЕТРО

(1901 — 31. VIII. 1978)

Петро Крип'якевич народився в околиці Гемтону в Саскачевані, в національно-свідомій родині Василя й Олени Крип'якевичів; там він вирослав, ходив до початкової школи, а свою освіту закінчував в Саскатуні в учительській семінарії. В часі перебування в Саскатуні він був питомцем Інституту Петра Могили разом зі своїми двома братами Михайлом та Іваном.

По закінченні учительської семінарії, Петро учителював в українських околицях в Саскачевані, і як учитель, багато спричинився до громадського руху. Особливо вабила його праця серед

дітей і молоді. Тому, коли тільки сформувалась перша молодіжна організація Союзу Української Молоді Канади 1931 року, він став одним з її активних членів.

1935 року генеральна управа СУМК покликала Петра Крип'якевича, (який тоді учителював у Слейтер, Ман.) на організатора СУМК. Того ж року Петро залишив учителювання і переїхав до Вінніпегу, де була центральна складових організацій СУС. Тут серед молоді відзначався він надзвичайним хистом в організуванні з'їздів, злетів (джеремборі), організуванням констестів, дописував про діяльність молоді, опрацьовував порадики й інші допоміжні матеріали.

З приїздом до Вінніпегу, — поруч діяльності в СУМК, брав активну участь у інших різних ділянках громадського життя, а на забезпечення свого існування, — Петро Крип'якевич відкрив власне бюро асекураційного забезпечення. А що був самітний, то кожную хвилину віддавав громадським справам. Він займався збиранням передплат та ого-

лошень для “Українського Голосу” та редагував сторінку СУМК.

Коли 1949 року почалась будова Всеканадської Катедри Пресвятої Тройці, — Петро був одним з перших її основоположників і як член (голова) Будівельного комітету, — вкладав там багато часу, праці і грошей, а по тім був довголітнім секретарем громади.

За часів свого проживання у Вінніпезі, Петро Крип’якевич був головою місцевого відділу КУК, членом Ордену Св. Андрея, членом Українського Народного Дому у Вінніпезі, членом Взаємної Помочі, жертводавцем різних інституцій та членом СУС і Церкви. Не було для Петра ані одної громадської справи, до якої він не приклав своїх рук, чи не зацікавився нею.

Петро Крип’якевич був лагідної вдачі, скромний у своїх вимогах, ніколи не вибивався на передові місця; таким він був і в приватнім житті, в професійнім, родиннім та товариській.

* * *

КУДРИК ВАСИЛЬ, ПРОТОІЄРЕЙ

(13. X. 1880 — 7. X. 1963)

Василь Кудрик (пізніше священник Української Греко-Православної Церкви в Канаді) народився 13 жовтня 1880 року в селі Цеброві, повіт Тернопіль, Західна Україна, в родині Онуфрія і Марії (з роду Галушка) Кудриків. Початкову освіту закінчив у рідному селі, а опісля навчався в учительському семінарі в Тернополі. Одначе за деякий час його звільнено із семінара на домагання дідича Гарапіха, який не міг простити батькові Василя — Онуфрієві, що той, будучи т. зв. правиборцем (правиборець — людина, яка згідно із австрійською виборчою системою мала право від імені усіх ви-

борців даної округи голосувати на визначеного кандидата) під час виборів до парламенту не голосував на кандидата, якого піддержував дідич Гарапіх.

За деякий час після звільнення з семінара, Василя було покликано до відбуття трирічної військової служби в австрійському війську; а тому що Василь знав німецьку мову, приділено його до праці у військовій канцелярії.

Довго, одначе, він там не служив. Використавши дні відпуски, повернувся до села, передягнувся у студентську уніформу і... перейшов австро-російську границю. Але й там довго не задержався; російська адміністраційна влада на тих українських землях наказала йому пересіхати на північні російські землі, чого він ніяк не хотів. Отже вирішив повернутись додів, до рідного села. Опинившись у Львові, зголосився знову до війська, а за дезертиство довелось йому заплатити ще одним додатковим роком служби.

Одначе, як розказував брат Микола, Василь знову покинув військову службу і повернувся до села. Перехову-

ючись спершу в шопі (клуні), куди йому приносив їжу брат Микола, Василь задумав виїхати в Канаду, однак ні в нього, ні в батька не було на це грошей.

У тому часі, хоч і скривався від очей поліції, мандрував він дооколишніми селами, приучуючись дяківському співу.

Щойно в січні 1903 року за фінансовою допомогою батька, вдалось йому виїхати до Канади, куди незабаром прибули також і його родичі, поселившись в Толстой, Манітоба. Деякий час Василь працював на батьківській фермі, а тоді вступив до Учительського Семінара в Брендоні, закінчив його і одержав право вчителювати.

Першою школою, у якій Василь учителював, була школа “Буковина” в Гардентоні, а тоді учителював в Гімлі, і опісля (найдовше) в Ст. Норберт.

Року 1910-го він став першим редактором “Українського Голосу”, і був ним до 1921 р. Року 1923-го був висвячений в сан православного священника і спочатку обслуговував декотрі українські православні громади в Альберті, а в 1924-1941 роках духовно працював в укр. прав. громадах у Саскачевані, а при тому деякий час був настоятелем укр. прав. церкви Зіслання Св. Духа в Саскатуні.

У роках 1943-1954 був редактором “Вісника” — органу Української Греко-Православної Церкви в Канаді. У серпні 1954 р. він відійшов “у стан спочинку”, у дійсності ж він відійшов тільки від офіційних зайнять, щоб цілком присвятитися праці в ділянці теології, історії, філософії, письменства.

22 літ вибув о. Василій на становищі редактора: 11 літ очолював “Український Голос”, а потім 11 літ провадив “Вісника”. Отже продовж чвертини століття він безпереривно писаним словом промовляв до української спільноти в Канаді, і тому він мав можливість бути в постійному безпосередньому зв'язку з тисячами наших людей. Тому широкий загальний наших людей знав його ближче й краще, ніж будь-котрого з інших наших провідних діячів того часу.

Одні з тих діячів організували наших людей, їздили по Канаді з промовами, укладали програми, збирали пожертви на наші установи, були нашими речниками перед урядом. А о. Василій день-у-день писаним словом промовляв до народних мас: усвідомлював їх національно, оформлював їхню психіку, виховував для них ідеологію.

Отець Василій прибув у Канаду саме “перед бурєю” —

— українські селяни, вирвавшись з вікової неволі політичної, соціальної, релігійної й економічної з-під різних окупацій (австрійської, румунської, російської, польської), прибули на волю в Канаду; убогі, у великій мірі неписьменні, більшістю несвідомі свого українського імені, вони несвідомо, стихійно відчували потребу скористати із свободи в Канаді, але більшість не знала, як це зробити, і тому йшла напوماцки.

Гурток свідомих одиниць став на тому очевидному становищі, що коли люди з покоління в покоління перебувають у неволі, то в них витворюється психіка і світогляд раба. Отже, щоб бути вільними людьми, то треба найперше позбутися рабської психіки — з власної душі позбутися невидимих пут неволі; тобто, треба щоб кожна наша одиниця переживувалася від самих основ: щоб нарешті відчула потребу мати про все свою власну особисту думку, щоб навчилася думати самостійно, а “не жити позиченим розумом”, як це часто повторяв о. В. Кудрик. І так зродилася ідея створити Союз Українців Самостійників, а його пресовий орган — “Український Голос”, був перший в Канаді часопис, що називався “українським”, а не “руським”; це були часи “бурі і натиску” серед української іміграції в Канаді; ця іміграція відрухово, стихійно хвилювалася “шуканням напوماцки” на всіх ділянках життя.

Стати самостійними одиницями в духово-людському сенсі і з'ясувати собі суть українства та зберегти його — це були основні підвалини руху “самостійників”; і це вони в логічному висліді призвели до створення в Канаді Української Греко-Православної Церкви, яка в основному постала (1918) з тих українців, які перед тим були греко-католиками.

У дійсності, наш загаль не знав ні догматів, ні канонів, та й спочатку не цікавився ними. Ці люди відчували, що вони душевно й суспільно опановані римським єпископатом і його рядовим духовенством, що наказували, які книжки й часописи вільно читати, а яких не вільно; що не дозволяли світським людям висловлювати своїх вільних думок; що трактували вірних, немов безвільні, мертві предмети, — отже це була наруга над людською гідністю.

А на догматах, канонах і обрядах визнавалися тільки провідники цієї частини українців, яка стихійно шукала людської свободи й бажала обороняти українство.

Друга причина, рівнобіжна, була національна. Римська Церква нищила українство серед греко-католиків; вона була

проти української мови в церкві, традиційний український обряд і звичаї підмінювала латинством, і була ворожою державницьким змаганням українського народу.

Ці дві точки: 1) людська справа — оборона людської гідності членів Церкви, і 2) національна справа — оборона інтересів українства в Церкві, — були провідними ідеями діяльності о. Василя Кудрика на церковно-громадській ниві. І, треба сказати відкрито, він постійно тривожився, що б була це саме лихо не появилось і в Українській Греко-Православній Церкві в Канаді; бо якщо б таке скоїлося, то відхід цієї частини греко-католиків від Римської Церкви був би переходом “з-під ринви — на дощ”. Саме тому між цими одиницями й групами в нашій Церкві, які вірять, що повинна бути така система церковного правління, як у Російській Православній Церкві (особливо ж за царату), або в Католицькій Церкві, — між такими одиницями не було розуміння для о. В. Кудрика. Бачучи деякі прояви відхилення від цієї церковної й національної ідеології в нашій Церкві (хоч це відхилення він помічав тільки серед декотрих провідних одиниць), о. Василій Кудрик останньо був тихо огірчений, — і це була одна з причин того, що він, крайньо втомлений працею, рішився відійти від активного життя, і щільно замкнувся сам у собі та в чотирьох стінах своєї бібліотеки. Завжди люблений широким народним загалом (фармерами й робітниками) нашої спільноти, респектований (не дивлячись на те, чи люблений чи ні) провідними людьми нашої Церкви, — він перебував у дружньому контакті з деякою кількістю визначніших одиниць нашої спільноти, з якими в приятних, щирих інтимних розмовах ділився своїми думками-надіями, вимогами, розчаруваннями, плянами.

Мало було таких осіб із старого покоління — чи то інтелігенції, чи селян і робітників, які переїздом через Вінніпег не відвідали б о. Кудрика.

“Отець Кудрик” — це було ім’я, під яким його знав народ; бо хоч він і був митрофорним протоєреєм, але цього титулу він ні разу у своєму житті не вжив.

У тихому люблячому середовищі (під опікою сестри Катерини й брата Миколая) він тихо доживав свої останні роки. Заглиблений у свої філософські записки в невеличкій кімнаті, з славною бібліотекою рідкісних книг, він живо слідкував за ходом щоденного життя нашої спільноти й Церкви, постійно бистроумний, з теплою усмішкою, жар-твіливий, привітливий.

Для нашого загалу він був “отець Кудрик” — “цінна людина”. А в дійсності це був тихий геній. Можливо, що якби він був членом державної нації, то його геній був би вилився в його епохального значення філософську систему. Але в Канаді обставини вимагали, щоб він розміняв капітал свого генія на масу “дрібних монет” для всебічної праці “чорноробочого” на просвітянській ниві, для праці від самих основ, — так, як це зробили й інші могутні інтелекти серед наших провідників — піонерських ветеранів; бо така була сувора дійсність, такий був наказ обставин: “не час жаліти рож, коли горять ліси”. Так і Іван Франко краці роки свого життя віддав на просвітянську працю серед народу; плоди цієї праці є, але вони залишилися... безіменними.

Отець В. Кудрик був головним співавтором цих епохальних творів, що називаються: 1) Українська Греко-Православна Церква в Канаді і 2) Українство в Канаді.

Син села — він ніколи не відійшов від душі народу, він знав ключі до тієї душі, і тому вмів до “простих” людей промовляти їхньою мовою.

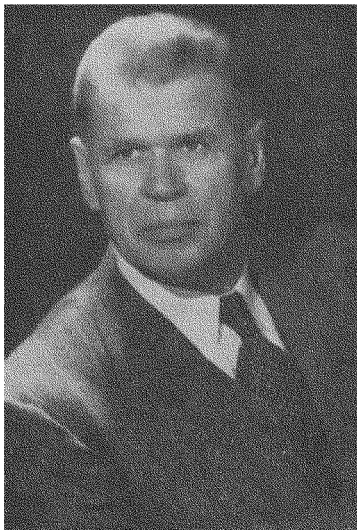
Поза цією популярно-суспільною ділянкою з її інтересами й стилем о. В. Кудрик мав ще своє чисто особисте, інтимне “святая святых”, — це мало кому доступне його духовне життя осамітненого гнія. Відома письменниця Оксана Лятуринська, вперше зустрівшись з ним, підмітила це з першого погляду, і знайшла в ньому постать на міру Сквороди та Івана Вишенського.

Отець Василій Кудрик був одною з нечисленних у нашій історії провідник маніфестацій Відвічного Духа Нації. У його недрукованих записках залишилася його велика філософська праця, — що-правда, розпорошена; але якщо б її упорядкувати, то з неї склалася б цікава, оригінальна глибока філософська система, що забезпечила б йому тривке місце в історії української філософії.

* * *

ЛОБАЙ ДАНИЛО

(30. XII. 1893 — 27. XII. 1966)

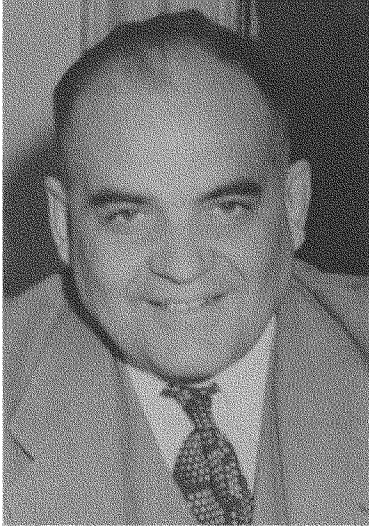
Данило Лобай — визначний український громадський і політичний діяч та публіцист. Народився 30 грудня 1893 року в селі Ульвівку, Сокальського повіту, Галичина. До Канади прибув в 1913 році й поселився у Вінніпезі. Від серпня 1948 року до лютого 1965 року працював в редакції “Українського Голосу”. На початку 1966 року виїхав до Торонта, де поселився в пансіоні для літніх осіб ім. І. Франка.

Данило Лобай був одним з основоположників Української Робітничої Організації, довголітнім членом президії Комітету Українців Канади, довголітнім членом Українського Народного Дому у Вінніпезі і членом інших українських товариств, в тому й товариства Сприяння УНРаді. Він був автором двох цінних книжок: “За дійсне вияснення положення на Радянській Україні” і “Непереможна Україна”.

* * *

МАСЦЮХ ЯРОСЛАВ

(27. III. 1909 —)

Ярослав Масцюх народився в околиці Етелберт, Манітоба, в родині українських піонерів Якова і Юлії (Талпаш) Масцюхів. Там він ходив до школи, а пізніше батьки, як свідомі українці, послали його до Інституту Петра Могили в Саскатуні, де він брав курси на університеті. Відтак він записався і закінчив учительський курс в Ріджайна, Саск., й учительював в Фовм Лейк і в Винь-ярд, Саск.

По трьох роках учителювання, Ярослав записується на правничий факультет в Манітобському Університеті і перебуває в Бурсі Петра Могили, філія Інституту Петра

Могили в Саскатуні. По чотирьох роках він переходив практику у фірмі Мкірр і Катз в Дафіні, Манітоба, щоб стати кваліфікованим адвокатом.

В 1941 році Ярослав був покликаний до військової служби летунства, де служив до 1945 року.

Після війни Ярослав осівся в Вінніпезі і провадив адвокатську канцелярію до 1987 року, коли то пішов на заслужений відпочинок.

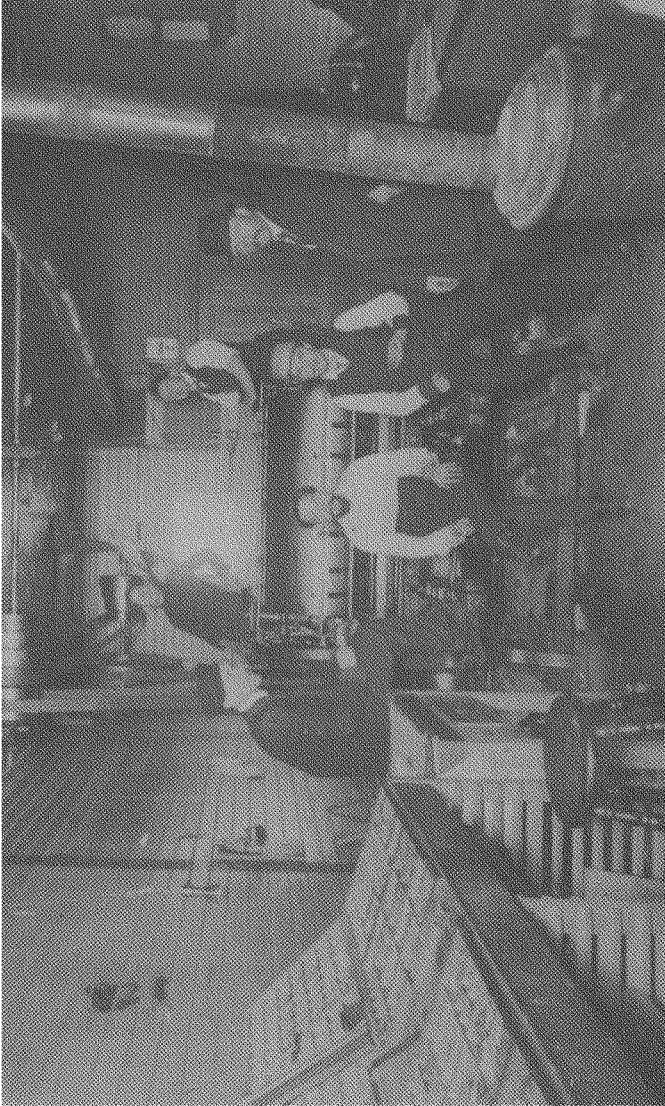
Ярослав Масцюх є одним з членів основників Катедри Пресвятої Тройці в Вінніпезі. Він є також членом Ордену Св. Андрея, — почесний член Клубу Професіоналістів і Підприсмців та почесний член Ліберальної Партії Канади.

В 1981 році Ярослав отримав нагородну грамоту Комітету Українців Канади (з нагоди 90-річчя поселення українців в Канаді).

Ярослав Масцюх є членом СУС і ТУС майже зпочатку їх засновання. Він є довголітній правний дорадник Видавничої Спілки “Тризуб”, що видає “Український Голос”. І

в неділю 29-го квітня 1990 року в Катедрі Пресвятої Тройці, отримав грамоту за 43-річну працю в організації СУС і у Видавничій Спілці “Тризуб”.

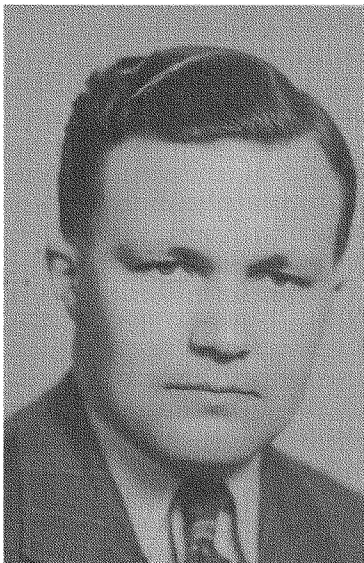
* * *

1910 — 1912; 292 Селкірк вул., Вінніпег
Робітники і добровільні помічники “Українського Голосу”. Справа стоїть біля ogrівача
— Василь Кудрик.

МЕЛЬНИЧУК АНДРІЙ

(15. VI. 1915 —)

Андрій Мельничук, син о. прот. Петра і добродійки Юстини Мельничуків, народився 15 червня 1915 року, в Росборн, Манітоба. Там він проходив початкову школу, навчався один рік у Семінарії УГПЦК у Вінніпезі, а згодом здобув педагогічний вишкіл і працював у системі шкільництва все своє життя.

Крім учительської праці, Андрій Мельничук був одним з організаторів Союзу Української Молоді Канади та провідним його членом. Він був довголітнім членом Союзу Укр. Самостійників, Українського Музею в Саскатуні, а від 1981 до 1987 року був головою СУС. Він також

був активним учасником народних з'їздів, любитель української пісні та взагалі — культури.

Андрій Мельничук зокрема любив церковний спів й займався дяківством все своє життя. Він постійно підтримував "Український Голос", займався придбанням нових передплатників і був його частим дописувачем. Андрій Мельничук — мешканець Едмонтону в Алберті, де був активним членом Катедри Св. Івана.

* * *

МУЛИК-ЛУЦИК ЮРІЙ

(31. XII. 1913 — 12. VI. 1991)

Юрій Мулик-Луцик, син Олексія і Ксенії з дому Найчук, народився 31 грудня 1913 року в селі Татаринцях Кременецького повіту на Волині.

Початкову школу він закінчив у Матвіївцях, а середню в українській приватній гімназії в Кременці. Отримавши матуральне свідоцтво в 1933 р., того ж року Юрій Мулик-Луцик вступив на студії права й суспільних наук в університеті Стефана Баторія у Вільні. Там він зосередив свою увагу на теорії й філософії права.

З уваги на припинення доступу до адвокатської палати на 7 років, він перенісся на славістичні студії і став

учнем відомого німецького славіста проф. Ервіна Кошмідера (який був тоді гостем Віленського університету) та теоретика літератури проф. Манфреда Крідля. Вже в той час Ю. Мулик-Луцик почав дебютувати на літературній ниві своїми нарисами: “Орач”, “Буб”, “Воєвода”, “Ведмідь” Лютий” та ін.

В 1936 році він переноситься з Вільна на славістичні студії у Львові (у цьому університеті катедру української філології очолював проф. Я. Янув). Тут Ю. Мулик-Луцик присвятив увагу студіям психології й філософії літературної творчості в проф. Р. Інгардена, а одночасно, далі продовжував дебютування новими нарисами, як “Каїн”, “Жах” та ін.

На третій рік славістичних студій Ю. Мулик-Луцик (1937 р.) зі Львова перенісся до Варшавського університету, де закінчив слов'янську філологію в 1939 р. Тема його магістерської праці була: “Західні впливи в українській церковній драмі”, супервізором його був професор Роман

Смаль-Стоцький. У Варшаві Ю. Мулик-Луцик належав до найближчих студентів проф. Р. Смаль-Стоцького, проф. Павла Зайцева, проф. Станіслава Шобера та ін. Тут він, між іншим, був одним із чотирьох студентів, нагороджених найвищими нагородами міністра освіти.

Юрій Мулик-Луцик був також ректорським і деканським стипендіантом, і був зачислений у склад інформаторів-інструкторів при кафедрі слов'янської філології. Крім згаданих привілеїв, йому було дано право заздалегідь брати участь у докторському семінарі, а внаслідок його критики соціологічної дефініції мови, він був допущений докторизуватися впродовж одного року, а не на протязі двох років, як звичайно.

У Варшаві, крім славістики, Ю. Мулик-Луцик, до початку Другої світової війни, встиг закінчити три роки слов'янської етнографії. Тут він належав до української студентської корпорації “Запоріжжя” та до членів редакції науково-популярного “Волинського Альманаху”. Влітку 1939 року він працював на Поліссі, де збирав матеріали для роману з життя поліщуків. (Цей роман мав вийти друком заходами д-ра Миколи Шлемкевича).

Вибух Другої світової війни застав Ю. Мулика-Луцика у Варшаві, де його — як кадета Варшавського полку Академічної легії, було змобілізовано до оборони цього міста. Зазнане поранення під час цієї оборони позначилося на його здоров'ї на все життя.

Під час Другої світової війни Ю. Мулик-Луцик брав участь в організуванні українського шкільництва на Холмщині, а згодом він став постійним зв'язковим між православним Варшавським митрополитом Діонісієм та його Адміністрацією в Україні з центром у Луцьку, яку очолював митрополит Полікарп (Сікорський). Він брав участь в праці українського народного університету, а також у збройній боротьбі українців проти гітлерівських окупантів.

Влітку 1943 р. Ю. Мулик-Луцик одружився з Валентиною Бонітенко, дочкою прот. Олександра і Анни Бонітенків. Того ж року вони виїхали з Волині до Львова, звідси — до Варшави, далі в Чехословаччину, а під кінець війни — в Мюнхен, Західна Німеччина. Проживаючи в Мюнхені, він під проводом проф. Юрія Шевельова 1948 року докторизувався — на основі дисертації на тему “Психотранспозиція в українській синтаксі”. Тоді ж був запрошений на становище лектора в Українській Богословсько-

Педагогічній Академії в Мюнхені, де він був автором нового предмету — “Психологія мови в службі релігійного культу”.

У грудні 1948 року д-р Юрій Мулик-Луцик (з дружиною і 5-місячним сином Лесиком) приїхав у Канаду, до Вінніпегу, і спочатку став до фізичної праці. 1950 р. він був запрошений викладати на Богословському факультеті Колегії Св. Андрія. В той же час д-р Ю. Мулик-Луцик, — незважаючи на несприятливі умови, — допомагав проф. Ярославові Рудницькому розбудовувати відділ славістики при Манітобському університеті, як також — викладав у військовій школі у Вінніпезі. За той час він написав три наукові праці: “Духовий портрет Ольги Кобилянської” (видання ОУК у Вінніпезі), “Старо-церковнослов’янська мова, як мова релігійного культу” (видання УВАН) і “До методології назвознавства” (видання УВАН). Тут він також брав участь в організуванні Української Вільної Академії Наук (УВАН) у Канаді та був редактором у Клубі Української Книги, що його очолював Іван Тиктор.

Д-р Юрій Мулик-Луцик був одним з перших організаторів Товариства “Волинь” у Вінніпезі, Інституту Дослідів Волині і науковим редактором їхніх видань; він був довголітнім редактором органу УПЦ в Канаді “Вісника”, календаря “Рідна Нива”, “Нового Літопису”, науково-богословського журналу “Віра й Культура”, а згодом часописів “Канадійського фермера” й “Українського Голосу”. Він був автором багатьох наукових праць — популярних статей та студій.

Майже до самого кінця свого життя, д-р Юрій Мулик-Луцик працював над докінченням VI тому монументальної праці — “Історія Української Греко-Православної Церкви в Канаді”, співавтором якої мав бути бл. п. Архипресвітер о. д-р С. В. Савчук. Але з приводу недуги, о. С. В. Савчук, — згідно з документом від 18 серпня 1983 р., (він помер два місяці пізніше — 28 жовтня 1983 року), — уступив авторство самому д-ру Ю. Муликові-Луцикові. Отож, силою обставин, д-р Ю. Мулик-Луцик працював над цією “Історією” сам; найближчими його співробітниками були: дружина Валентина Мулик-Луцик — типістка й коректорка матеріялу, та його друкар і технічний редактор — Володимир Басараб. При цьому треба зазначити, що д-р Ю. Мулик-Луцик вважав цю свою працю не “Історією”, а матеріялами до Історії УГПЦеркви в Канаді. “Історією” цю працю затитуловано на вимогу консистор-

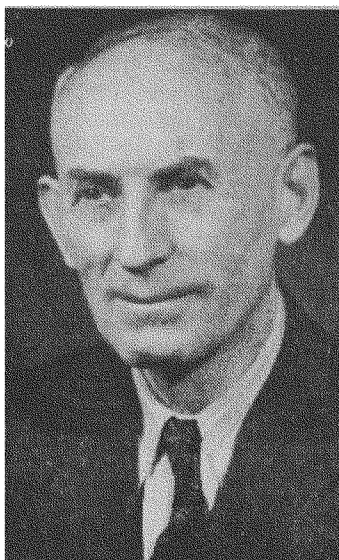
ської комісії (її головою був Дмитро Кирилюк), яка займалася адміністрацією її видання. Досі, чотири томи цього монументального проєкту видано, а томи V і VI — лише приготовлені до друку з тим, що VI том — з приводу упокоєння автора — до остаточного закінчення не доведений.

Крім того, слід згадати, що д-р Ю. Мулик-Луцик був автором ще таких праць: “Велике людовбивство” (1959), “Українсько-єврейські взаємовідносини (1969), “Тернистий шлях українського народу” (1969), та “П’ять перед дванадцятьою” (1974). Деякі праці д-ра Ю. Мулика-Луцика були підписані псевдонімами: “Скаржевський”, “Олексіїв”, “Назар Полин”, ініціалами “Ю.М.Л.” та ін.

* * *

НОВАК АПОЛІНАРІЙ

(24. IV. 1885 — 30. X. 1955)

Аполінарій Новак народився в Серафінцях, пов. Городенка, в Галичині, 24 квітня, 1885. Приїхав до Канади 1901 року. Родичі його, Василь й Анна, з роду Новицька, приїхали 1900 року.

Мав він трьох братів: Йосифа, Івана і Василя та чотири сестри — Євгенію, Мінцю, Ольгу і Северку.

А. Новак був хлопцем поважним, багато читав, і завжди бував у гурті тодішніх молодих українців, які цікавилися поважними справами. Вдача була в нього вдумчива, письменницька. По нім zostалися короткі оповідання з канадського життя, що друкувалися в ка-

лендарях і часописах. Дещо з тих оповідань було поміщене і в “Літературно-Науковій Віснику” в Галичині.

Переживши трохи “канадської школи”, він, як чоловік письменницького нахилу, став редактором “Канадійського Фармера”, — ще поки “Український Голос” появилися, і редагував його кілька років.

Коли ж “Український Голос” появилися, А. Новак став його уділовцем (“шеровцем” Української Видавничої Спільки) і думав редагування “Канадійського Фармера” залишити — “щоб не шкодити “Українському Голосі””, але він лишився там ще два роки.

Коли вкінці він “Канадійського Фармера” лишив, то перейшов жити до Ст. Мартин, Ман., де кілька років фермував. Там же були і його, і жінчині родичі.

З Ст. Мартин перебрався знову до Вінніпегу, і відтоді працював в “Українським Голосі” як редактор господарського відділу, як коректор й експедитор. І так працював він аж до половини червня 1955 року, коли почав занепадати на

здоров'ї.

Праця в “Українськiм Голосi” для людей невидна, але була вона конче потрібна й важна. Це була громадська праця i він виконував її щиро, доки були сили.

В 1931 році пережив сумну родинну подію, коли в нещаснім випадку покалічилася i померла його дружина, Анастасія з роду Рураків. По якiмсь часі він оженився вдруге, взявши собі за дружину Анну з роду Цюників. Аполінарій Новак помер 30 жовтня 1955 року.

* * *

ОЛІЙНИК ВОЛОДИМИР, ДОКТОР (5. XI. 1921 —)

Володимир Олійник, син Семена і Катерини з дому Пастух, народився у Форт Виллямі, Онтаріо, 5 листопада 1921 року. Початкову освіту він здобув у Форт Виллямі, пізніше навчався в Гемілтоні та в Торонто, де він студіював дентистику.

Тому, що його батько був професійним дяком, Володимир також полюбив спів, а пізніше співав у хорах. Крім того, В. Олійник брав провідну участь в організації СУМК, був діяльним на ниві громадської праці, був членом Дурекції Інституту Св. Володимира в Торонто, Дирекції Фундації СУС та Фундації Гуменюків при “Укра-

їнському Голосі”.

Володимир Олійник був одружений з Теодорою донькою покійного Теодора Гуменюка, а свою дентистську практику виконував у Торонто. В цей час, д-р Володимир Олійник на смертурі.

* * *

ПАВЛИК АНДРІЙ

(1. X. 1902 — 17. II. 1988)

Андрій Павлик народився 1-го жовтня 1902 р. в селі Люблянки пов. Збараж, Зах. Україна в родині Григорія й Анастасії (Бочар). До Канади прибув зі своїми батьками в 1907р., які поселилися в околиці Кридор, Саск., де Андрій виростав і ходив до початкової школи. Коли йому було 15 років, він прибув до Саскатуну, де вступив до Інституту ім. Петра Могили і від тоді Андрій Павлик зв'язав свою долю з українським канадським життям. В Саскатуні він закінчив середню освіту, пізніше університетські студії, а одночасно брав активну участь в українському суспільно-громадському житті.

В 1931 р. А. Павлик закінчив Саскачеванський університет зі ступенем В.АК., а в 1934 р. отримав ступінь С.А. (Chartered Accountant). Поміж студіями А. Павлик учительював в українських фермерських околицях Саскачевану та після приписаних годин навчання вчив українських дітей читати і писати по-українському. В 1931 р. А. Павлик став ректором філії Інституту ім. П. Могили у Вінніпезі.

В 1935 р. А. Павлик одружився з Ангелиною Ортинською.

Після закінчення вищого курсу рахівництва (С.А.) він став працювати рахівником у видавництві “Українського Голосу” (1935-39). В 1940 р. він допоміг зорганізувати у Вінніпезі молочарню “Централ Дейрі”, в якій був управителем.

В роках 1941-1963 А. Павлик працював у Відділі податкового податку (Department of National Revenue) у Вінніпезі. Коли в 1963 р. Українське Товариство Взаємної Помочі пот-

ребувало управителя, А. Павлик, не зважаючи на те, що тратив певний відсоток своєї пенсії, пішов на те становище, бо знав, що та інституція потребує людини, яка має досвід у веденні фінансових справ. За 17 років свого “менеджерства” А. Павлик зумів розбудувати кількадесятитисячний “Освітній фонд”, з якого тепер Товариство Взаємної Помочі дає щороку по кілька тисяч доларів на культурно-освітні цілі.

Коли у 1980 р. Видавництво “Українського Голосу” опинилося без управителя, А. Павлик, підготовивши на своє місце управителя Взаємної Помочі, — добровільно переходить на управителя цього Видавництва, в якому майже 8 років працював без винагороди (себто безплатно), та яке вивів з фінансової кризи, поставив “на ноги” та розбудував (“змодернізував”) друкарню, до якої закуплено 3 комп’ютери, нову “офсетну” пресу з усіма додатками до неї.

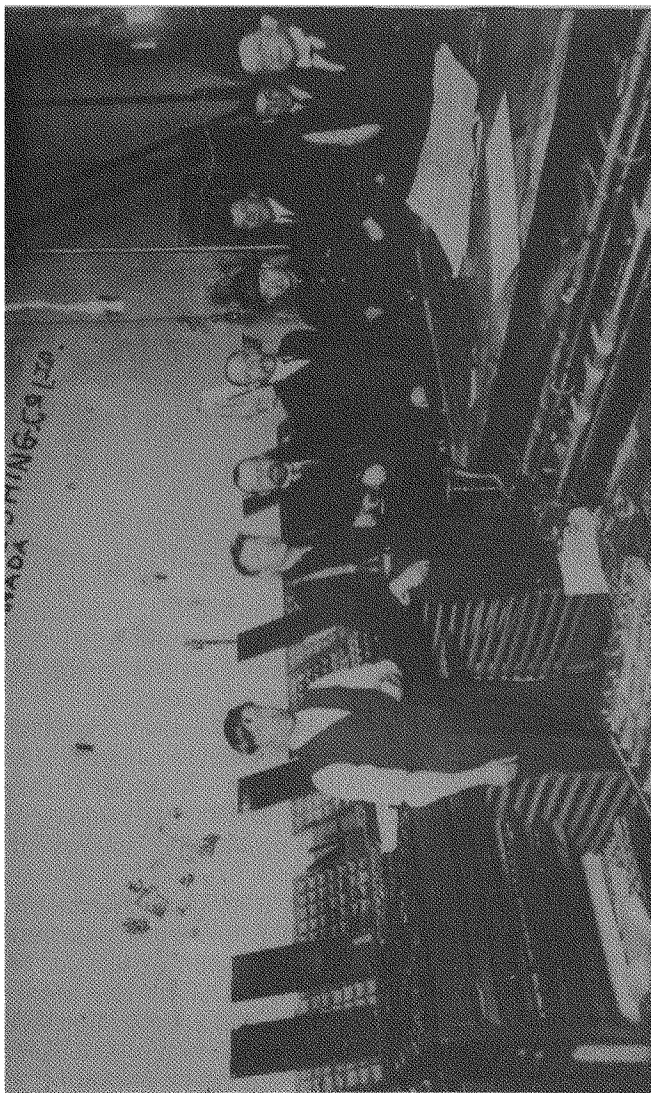
Майже до останніх днів свого життя (до 14 січня 1988 р. включно) А. Павлик приходив щоденно до праці о год. 8:00 вранці і працював приблизно 8 годин денно.

Але поза цією щоденною працею А. Павлик від молодих років свого життя, про що було згадано давніше, а теж в статті П. Р. Яворського в ч. 18 “У.Г.”, віддав яких 70 років праці для українських суспільно-громадських та церковних організацій. Він був організатором і генеральним секретарем Союзу Української Молоді Канади (СУМК), провідним членом Союзу Українців Самостійників (СУС), в 1938-39 рр. був секретарем Ініціативного комітету для створення Комітету Українців Канади (КУК), пізніше був членом Президії КУК. Він був членом Дирекції Колегії Св. Андрея. А. Павлик був одним з основоположників української православної катедральної громади Пресвятої Тройці у Вінніпезі та першим її головою. Він був одним з організаторів дитячої оселі “Веселка” в Гімлі, а також членом Дирекції, а останніми роками президентом Видавничої Спілки “Тризуб”. А. Павлик був членом і загально-канадських товариств, як “Фемілі бюро” та Клубу Етнічної преси.

Крім вище згаданих організацій, А. Павлик був щедрим жертводавцем на Інститут ім. Петра Могили, на Музей Союзу Українок Канади в Саскатуні, на Фундацію ім. Т. Шевченка, Колегію Св. Андрея, Фонд Св. Володимира. При Центрі Українських Канадських Студій у Вінніпезі А. Павлик зі своєю дружиною Ангелиною встановили

\$10,000-ий Фонд (в пам'ять сина Івана) для студентів, які студіюють українознавство та є активними в українсько-канадському житті.

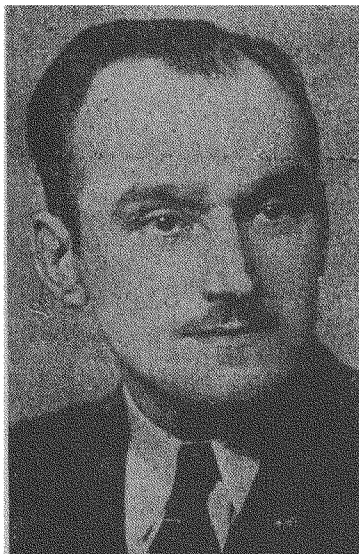
* * *

“Український Голос” в 1913 році. 214 Даферін Евено, Вінніпег.
Зліва направо: Василь Гнидка, Василь Батницький, Тарас Д. Ферлей, Василь Кудрик,
Дмитро Янда, Пуйда, Сікорський, Микола Сиродів.

ПАЛАМАРЧУК ІВАН

(30. V. 1906 — 16. XI. 1985)

Іван Паламарчук народився 30-го травня 1906 року в Силвер, в Манітобі. Ця місцевість знаходиться 80 миль на північ від Вінніпегу. Там він виростав і вчився в початковій школі. Опісля він закінчив вищу школу в Тулоні і у Вінніпезі. Після закінчення молочарської школи, він працював в молочарнях інспектором виробу масла. Через деякий час він придбав свою власну молочарню в околиці Толстой, Манітоба.

По кількох роках він продав молочарню і став управителем Видавничої Спілки "Тризуб" від 1948 до 1950 року. Коли помер його батько, він вернувся на домашню

господарку в Силвер. Там він зацікавився фермерськими справами і належав до різних рільничих організацій, брав живу участь в них і роз'їжджав часто по Манітобі, організуючи унії, виступаючи на різних конференціях.

Повернувшись до Вінніпегу в 1977 році, він став активним членом в Товаристві Українських Самостійників, Українського Народного Дому, Колегії Св. Андрея, Ордену Св. Андрея, громади Пресвятої Тройці, а також кількох англійських організацій економічного розвитку й збереження навколишнього середовища.

Його засади завжди були тверді й цілеспрямовані. Він ніколи не піддавався асиміляційним впливам, закликав молодь і громаду до збереження української культури, мови і науки. Мова була в нього свята, він вірив, що мовою можна задержати свідомість українського народу. Без мови ми втрачимо контакт і співчуття до свого рідного. І Паламарчук підкреслював *самопошану* одиниці і громади, що надавала повагу до себе самого і свого народу.

ПАНЧУК БОГДАН

(8. II. 1915 — 20. VI. 1987)

Богдан Панчук — ветеран, визначний громадський діяч, педагог, публіцист, автор, народився 8 лютого 1915 року в Мічам, Саск., в родині піонерів Михайла і Марії Панчуків, які прибули до Канади з Городенщини, Західна Україна. Після закінчення початкової і середньої освіти в Мічам і Саскатуні, Богдан учителював в Єллов Крик, де був принципалом до 1939 року. Опісля продовжував студії на Саскачеванському університеті, а згодом зголосився до летунських частин канадської армії і після вишколу в 1941 році був висланий до Англії. Брав участь у висадці в Нормандії та в бо-

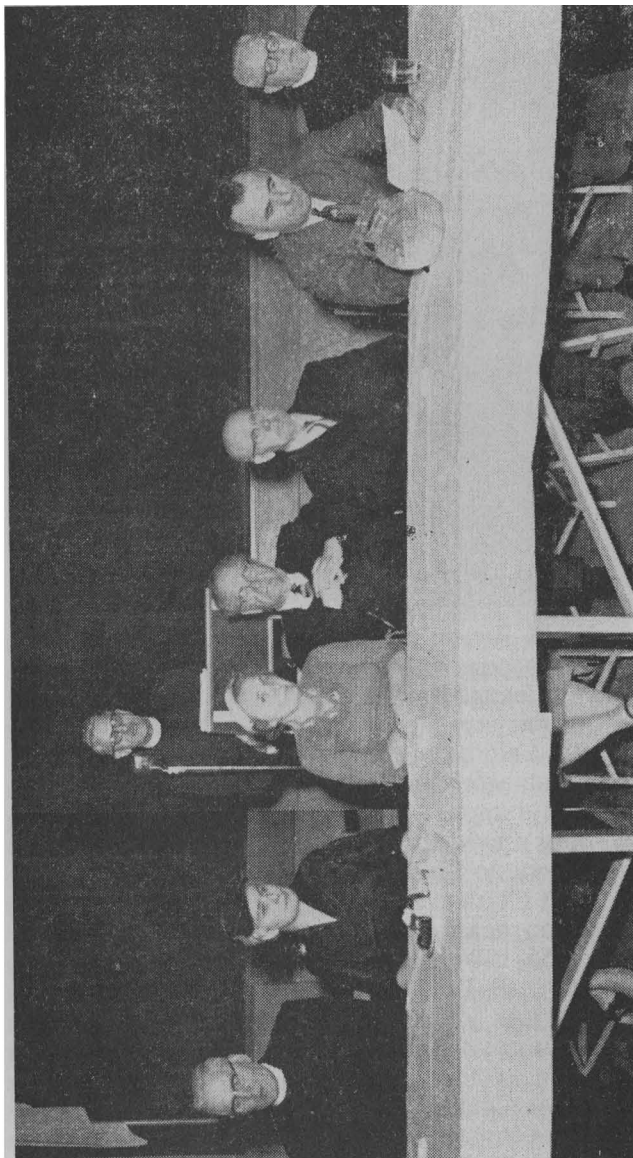
ротьбі проти німців. Як лейтенант, а пізніше сотник летунства, був організатором клубів українських канадських вояків у Лондоні, Манчестері, Брюсселі, Парижі і Римі.

В 1945 р. організував Центральне Українське Допомогове Бюро (ЦУДБ) і від імені КУК був назначений директором Української допомогової місії, а одночасно співпрацював з УНРА й ІРО в харитативній акції для допомоги українським утікачам в таборах у західній Німеччині.

Коли повернувся до Канади, Б. Панчук очолив українську секцію СіБіСі (“Голос Канади”) в Монреалі. Продовжував студії в Монреальському університеті, де здобув В.А. і М.А. В 1955-1980 рр. учителював у Розмонт Гай Скул у Монреалі. В 1982 році був обраний ректором Інституту П. Могили в Саскатуні. Був головою Союзу Українських Канадських Ветеранів (СУКВ), членом Консисторії Української Православної Церкви в Канаді й провідним членом Союзу Українців Самостійників. Б. Панчук був автором спогадів “Герої своїх днів”.

Сотник Б. Панчук був відзначений урядом Канади, а також англійським королем Джорджем VI та королевою Єлизаветою II.

* * *

Промовляє о. Д-р С. В. Савчук
Сидять (зліва направо) о. Прот. Д. Ф. Стратійчук, принципал Колегії Св. Андрія в
Вінніпегу, добродійка Ольга Савчук, Юлія Бачинська, Спікер Н. В. Бачинський,
Ювіліят о. В. Кудрик, адвокат І. Солломон (тепер суддя), Впреос. Митрополит Іларіон.

ПАСІЧНЯК МАКСИМ

(24. VIII. 1890 — 13. VI. 1952)

Максим Пасічняк походив з міста Станиславова. До З'єднаних Держав Америки приїхав на початку 1911 року, а 1912 року приїхав до Вінніпегу, де проживав постійно.

Мав він і малу друкарню, був переплетником книжок, отже й через те вінніпезькі українці мали з ним нераз діло. Помагав і в “Українським Голосі”.

М. Пасічняк не був сильного здоров'я, а в останніх літах почав ще більше занепадати на здоровлю, аж поки несподівано нитка життя не перервалася.

Відповідно до своєї сили залишив він за собою стільки доброї праці, що належиться

йому признання і ширий спомин; а вже окремо щира згадка про нього лишиться серед бувших членів “Бояна”, де покійний був диригентом, та серед членів двох других згаданих товариств, — бо ж згадані товариства завжди у своїй праці кооперували. Близьким був він і членам Народного Дому, де згадані товариства містилися. Був членом Українського Товариства Взаємної Помочі в Канаді і — як згадано вище, — допомагав у праці й розвитку “Українського Голосу”.

Пасічнякова дружина Клементина була активна членкиня С.У.К., грала різні ролі в театрі, шила костюми для виконавців, церковне облачення і т. ін. А його донька Оля і зять Михайло Завісляк працювали у видавництві “Українського Голосу” довгими роками.

* * *

ПРОДАН КОРНИЛО

(11. IX. 1888 — 1973)

Продан Корнило (Корній) — ранній піонер, учитель, агроном, дослідник, передовий громадський діяч, народився в селі Гуляйполе, Запоріжжя. У Канаді з 1907 р., студював в Учителському семінарі в Брендоні, а пізніше учителював в околиці Сифтону, Ман. По цьому продовжав студії на рільничому факультеті Манітобського університету (Б.С.А., 1921). Працював у провінційному Відділі рільництва Манітоби, як рільничий дорадник у Півд.-східній Манітобі.

К. Продан був організатором торговельно-інвестиційної спілки; Секретарем Артифішел Брідінг АСС.;

членом історичного наукового товариства Манітоби; чл. Агрикультурного Інституту Канади (з 1921); провідний член УНДому, Інституту "Просвіти", довголітній голова Т-ва Опіки над українськими поселенцями ім. св. Рафаїла; чл. НТШ, УВАН. Крім того К. Продан був автором статей друкованих в західно-українських й українсько-канадських часописах. Він був нагороджений Манітобським урядом грамотою століття. Також, він був дуже популярним, отже — корисним, дописувачем до "Українського Голосу" на теми рільничих порад фермерам, його читачам.

* * *

САВЧУК СЕМЕН, АРХІПРЕСВІТЕР

(14. II. 1895 — 28. X. 1983)

Семен Савчук народився 14 лютого 1895 року в селі Волківці, Борщівського повіту в Західній Україні. У 1899 році чотирилітній Семен прибув зі своїми батьками до Канади. Деякий час родина Савчуків проживала в околиці Інсінгер, Саск.

Після закінчення початкової освіти в околиці Інсінгер, Семен продовжує свою освіту, як питомець Українського Інституту ім. Петра Могили в Саскатуні, де закінчив середню освіту, учительську семінарію та продовжував свою освіту на філософському факультеті Саскачеванського університету, а пізніше отримав В.А.

Відродження Української Греко-Православної Церкви в Канаді у 1918 році застало Семена Савчука в центрі цього відродження — в Інституті ім. Петра Могили в Саскатуні. Там він брав найактивнішу участь в студентському житті інституту — як голова студентського товариства та редактор журналу товариства п. н. “Каменярі”.

З притаманним йому ентузіазмом і посвятою, Семен включався у процес відродження Української Греко-Православної Церкви в Канаді. Він бере активну участь у праці Українського Православного Братства, яке поставило своєю головною метою організацію громад Української Греко-Православної Церкви в Канаді та забезпечення їх духовною обслугою. 1919 року при Інституті ім. Петра Могили засновується перша Духовна Семінарія УГЦП і одним з її перших студентів стає Семен Савчук.

14 лютого 1920 року Семен одружується з Ольгою з дому Найлс, а 13 і 14 березня того ж року отримує рукоположення в сан диякона й ієрея Української Греко-Пра-

вославної Церкви в Канаді від тодішнього Правлячого Єпископа УГПЦК — Митрополита Германоса. Таким чином о. Семен В. Савчук став першим священнослужителем УГПЦК, вихованим її власними засобами та рукоположенням її Правлячим Єпископом.

Як священнослужитель УГПЦ, о. Семен Савчук в роках 1920-24 обслуговував парафії в Канора, Ст. Джулієн і Саскатун, Саск.

В роках 1922-1931 та 1955-1963 о. Семен В. Савчук займав становище адміністратора й голови Консисторії Української Греко-Православної Церкви в Канаді. З перенесенням центру УГПЦ до міста Вінніпегу о. Семен одночасно був настоятелем Собору Покрови Пресвятої Богородиці у Вінніпезі в роках 1924-1932, основоположником і першим редактором офіційного органу УГПЦ “Православний Вістник” (від 1924 до 1943 року) та організатором і ректором Української Православної Духовної Семінарії, яка існувала при Консисторії УГПЦ від 1932 до 1945 року.

В час Другої світової війни прот. С. В. Савчук був капеляном українських православних вояків у збройних силах Канади, як також був одним з найбільш активних організаторів об'єднання українських громадських організацій в системі Комітету Українців Канади, якого довгий час був віце-президентом, а від 1980 року почесним президентом.

Після війни прот. С. В. Савчук присвячує велику увагу трьом важливим справам — заснуванню української православної Колегії Св. Андрія у Вінніпезі, забезпеченню УГПЦ своєю власною ієрархією та спровадженню до Канади духовенства й вірних з європейських таборів для вихідців з України. Усі ці три ділянки діяльності Церкви під керівництвом прот. С. В. Савчука увінчалася великими успіхами — 1946 року була заснована Колегія Св. Андрія, яка згодом стала єдиною у вільному світі високою богословською школою православних українців; у 1951 році Українська Греко-Православна Церква в Канаді стала Митрополією з власною ієрархією, а ряди духовенства й вірних УГПЦ поповнилися новими силами прибулих священнослужителів і вірних з країн Західньої Європи. За особливі заслуги для Української Греко-Православної Церкви в Канаді прот. С. В. Савчук отримав у 1950 році почесний ступінь Доктора Богословія від Колегії Св. Андрія.

Від 1952 до 1955 року прот. С. В. Савчук був ректором Колегії Св. Андрія, а Одинадцятий Собор УГПЦ Церкви по-

кликав його на становище голови Президії Консисторії УГПЦ, на якому він був до 1963 року. З перенесенням Колегії Св. Андрея на площу Манітобського університету, протопресвітер д-р С. В. Савчук повністю присвятив себе справі Колегії і як її ректор, до 1969 року очолює процес будови й афіліації Колегії з Манітобським університетом.

XV Собор УГПЦ вибрав о. архипресвітера д-ра С. В. Савчука на становище голови постійної Комісії Міжцерковних Зв'язків і на цьому становищі він залишився до кінця свого життя, віддаючи багато енергії, часу й уваги презентації своєї Церкви перед іншими церковними й громадськими установами й організаціями як серед українського суспільства, так і поза ним.

Не менше уваги присвятив о. д-р С. В. Савчук українському культурно-освітньому й громадському життю — він був співорганізатором Союзу Українців Самостійників, організатором і капеляном Союзу Української Молоді Канади, співорганізатором Ордену Св. Андрея, головою Дирекції Видавничої Спілки "Тризуб" в роках 1972-1980, організатором і першим головою Ради Української Школи при Консисторії УГПЦК, як також автором багатьох статей, наукових розвідок і популярних видань, був президентом етнічної преси в Канаді в роках 1964-1967.

Одним з багатьох зацікавлень о. д-ра С. В. Савчука була також українська література. Ще з студентських часів він прикрашував студентські видання своїми численними поезіями й оповіданнями, а ставши священиком, присвячував свій літературний таланти на оповідання для дітей і молоді, які друкувалися на сторінках "Православного Вістника" й інших видань Української Греко-Православної Церкви в Канаді. Від 1980 року і до останніх днів свого трудовитого життя архипресвітер д-р С. В. Савчук працював над приготуванням матеріалів до Історії Української Греко-Православної Церкви в Канаді.

* * *

САРЧУК ВАСИЛЬ

(15. III. 1901 — 2. IX. 1968)

Василь Сарчук народився в селі Ордів, Сокальського повіту в Західній Україні. До Канади прибув з батьками у 1902 р. і поселився в Сокалі, Саск. Середню освіту отримав у містечку Принс Альберт (1919). Осінню того ж року став питомцем Інституту ім. П. Могили в Саскатуні. Від початку 1920 р. літньою порою учителював, а в осені вертався на студії. Він студіював у Саскачеванському університеті (Б.А., 1926) а рік пізніше докінчив учительський курс і став учителем.

Василь Сарчук — педагог з університетською освітою; він деякий час учителював у середніх школах Саскачевану,

а в шкільному 1935-36 році був ректором Українського Інституту П. Могили в Саскатуні, де раніше, за студентських часів, був питомцем. Після цього він переїхав у Манітобу і в містечку Етелберт був принципалом середньої школи. По кількох роках учителювання в Етелберт, В. Сарчук був назначений інспектором шкіл у провінції, після чого почав працювати в манітобському департаменті освіти в Вінніпегу у відділі позаочних курсів на становищі заступника директора цього відділу. 1966 року він міг уже відійти на емеритуру, але з почуття обов'язку залишився в департаменті, бо хотів конечно дати українській студіюючій молоді позаочні курси української мови з рівня кляс середніх шкіл, тобто від дев'ятої до дванадцятої кляси включно. Курси з рівня дев'ятої кляси закінчив 1965 року, а з десятої кляси щойно перед своєю смертю. Ця справа лежала йому близько на серці. Перевантажений опрацюванням інших курсів — з математики і природничих наук, над українськими курсами він працював часто поза звичайні години праці.

Учительську кар'єру Василь Сарчук закінчив головством Департаменту позаочної освіти в міністерстві освіти Манітоби. Він — ректор Інституту П. Могили (1935-36), співзасновник Колегії Св. Андрея у Вінніпезі, співзасновник СУС, СУМК, секретар президії КУК і голова Комісії рідношкільних справ при КУК.

Вшановуючи його заслуги, Шкільна рада УГПЦ створила Фундацію його імені.

* * *

СИРНИК ІВАН

(4. V. 1904 — 21. V. 1972)

Іван Сирник, сина Гната і Анни (з роду Гладій), був першим редактором “Українського Голосу”, що народився в Канаді. Походив з околиці Етелберт у Манітобі, а навчався в Етелберт, Ст. Боніфас і Саскатуні, де був питомцем Українського Інституту П. Могили.

По фаху учитель, він учителював в сільських околицях в середньо-північно-західній частині Манітоби та в містечках Етелберт і Пайн Ривер. Був обраний делегатом на вчительській конвенції в Вінніпегу, а 1942 року був вибраний головою учительської організації на інспекторську округу ч. 1, яка

мала свій осідок у Сван Ривер та об’єднувала понад 100 учителів. В 1943 році був покликаний на ректора Інституту П. Могили в Саскатуні і на тому становищі вибув чотири роки. Він, між іншим, відновив літні курси українознавства при тому ж Інституті.

Коли редактор Мирослав Стечишин безнадійно захворів, — дирекція Видавничої Спілки, яку тоді очолював Ярослав Арсенич, що пізніше був назначений суддею, запросила його на становище редактора.

В 1948 році І. Сирник увійшов до президії Комітету Українців Канади, спершу як генеральний секретар, а згодом як перший заступник президента. Як член президії, — брав участь у Конгресах Українців Канади, в нарадах Пан-Американської Української Конференції та в Світовому Конгресі Вільних Українців (1967 року), на якому виголосив одну з програмових доповідей.

В делегації КУК їздив кілька разів до Оттави на розмови з урядом в українських справах, також брав участь у

делегациях КУК до Манітобського уряду у зв'язку зі справою впровадження та поширення навчання української мови в урядових школах, та був одним із речників КУК на переслуханнях королівської комісії, яка розглядала питання “двомовності і двокультурності”.

На другому з'їзді канадійських слов'ян, що відбувся в Оттаві, І. Сирник репрезентував КУК і виголосив доповідь. Він був головою Канадійського Пресового Клубу (об'єднання редакторів і видавців етнічної преси, що виходила у Вінніпегу), а на конвенції Федерації Канадійської Етнічної Преси, яка відбулася в Торонті того ж року, був удруге вибраний секретарем федерації. І. Сирник кілька років був членом зональної ради (zoning board) при міській управі міста Вінніпегу, а в продовж однієї каденції був доміняльним головою Союзу Українців Самостійників.

Від 1948 року І. Г. Сирник був членом Консистерії Української Греко-Православної Церкви та в продовж останніх кільканадцять років президентом Українського Товариства Взаємної Помочі в Канаді.

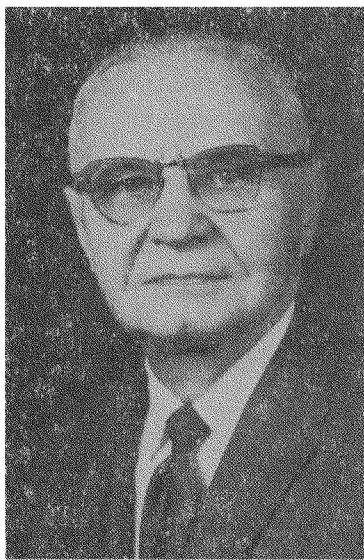
Крім цього, він був членом дирекції Колегії Св. Андрея, членом Українського Народного Дому, Всеканадійської Катедри Пресвятої Тройці і Манітобської Ради Громадянства.

Іван Сирник був редактором “Українського Голосу” від 1947 до 1972 року.

* * *

СОКОЛІВ АНДРІЙ

(25. I. 1901 — 18. I. 1981)

Соколів Андрій — великий контрибутор часопису “Український Голос”, в персональних даних про себе до книжки “Найбільше добро — правда”, подає ось такі дані:

Андрій, син Романа й Олімпіади Калетинських, народився 25 січня 1901 р. в селі Косенів Звягельського повіту на Волині. Місто Звягель звалось тоді Новоград-Волинський. Так воно зветься й тепер.

Батько був тоді дяконом. Коли було мені заледве пів року, перенесено його до села Велика Горбаша того самого повіту, а в 1908 р. призначено (вже як священика)

на парафію в село Качин Ковельського повіту. Красвиди Ковельщини — типово поліські. Велике село Качин оточене сосновими лісами — державним і діди́ча Лютницького. В селі, напроти священицької садиби велике дуже рибне озеро. Водилися в ньому й раки. Отже, влітку я завжди рибальчив та ходив у ліс різні ягоди й гриби збирати.

В 1910 р. вступив до Духовної школи в Матіїві. Містечко те зросійська звалось Маці́ов, а за Польщі — Мацеюв. На початку шкільного року закликав мене до себе учитель церковного співу, а заодно й диригент шкільного хору, Микола Кваснецький (за Польщі священик у Володимир-Волинському повіті); під звуки фісгармонії випробував мій слух і голос і у висліді опинився я в альтях шкільного хору. Пізніше був уже й солістом. Під час останнього року буття в школі до хору не належав, — відбувався в мене процес голосової мутації.

На вакації 1915 р. приїхав додому зо свідоцтвом про закінчення школи та перенесення до Духовної семінарії. Нас-

трій псувала війна; вже й дяка забрали до війська, довелося мені дякувати. Фронт наближався, евакуація була неминуча. Сім'я задалегідь виїхала до швагра в село Голубієвичі Овруцького повіту, де він був парафіяльним священиком.

Я залишився з батьком. Ненадовго. Котрогось дня в сутінках передвечір'я в'їхав у подвір'я на змиленому коні стражник (поліціант) і сказав негайно виїздити, при тому додав, що німці вже відтягли нас від залізниці в Ковелі. Довелося, отже, кіньми прориватися до залізниці на півночі. Окілним шляхом через Мінську губернію, Могилівську, Чернігівську й Київську доїхали ми з батьком до Кисва і щойно звідти в свою Волинську до згаданого села Голубієвичі, де й уся сім'я з'єдналася.

У Духовній семінарії в Житомирі зголосився я з місячним спізненням. Пірнув у книжки, треба було надолужити пропущене.

Ректором семінарії був архимандрит Єрофей, росіянин з Підкавказзя. Припадково, вертаючись з міста, зустрівся з ним у вестибюлі; глянув, затримав, запитав про прізвище та з котрої кляси й відділу. Того тижня в суботу під час Всенічної стояв я вже на солії біля царських дверей з жезлом у руці. Жезлоноосцем став.

Був я також жезлоноосцем єпископа Кременецького Діонісія (пізніше митрополит Автокефальної Православної Церкви в Польщі), коли він приїхав з фронту в Житомир і на храмове свято Трьох Святителів правив Богослуження в семінарській церкві.

Всі вчителі в семінарії без винятку були з вищою духовною освітою, а Іваницький і Риненберг з університетською. Зросійська їх звали "преподаватель", ми зверталися до них по імені й батькові. Професорів у нас не було, не було й студентів, ми були учнями семінарії, або просто семінаристами.

Крім кількох могіканів учительський персонал становили українці, переважно волинські, як от: О. Фотінський, Є. Ненадкевич, П. Абрамович (брат покійного митрополита УАПЦеркви Ніканора), Яневич, Яржемський, М. Маньковський — всі не перелічити. М. Маньковський виїде бувало з кляси, де щойно російською мовою алгебру чи геометрію учням викладав, а на коридорі розмовляв уже з ними по українському.

Розмовною мовою між семінарстами була мова українська, лунала вона скрізь: і на коридарах, і в клясах і в спаль-

нях. Явище нормальне. Адже в мурах семінарії скупчувались діти села, серед селян вони зростали, з ними ж і взаємини мали. Селянська стихія не залишилася без впливу, не могла не відбитися на їхній свідомості.

Коли бурса з'їхалася після вакацій на 1917/18 учбовий рік, в семінарії запанувала зовсім інша атмосфера. Ректором був уже наш волинянин протоієрей Немоловський. Дискусій про конституційну монархію чи республіку не було вже чути, у кожного на язиці була Українська Центральна Рада. Традиційного концерту для публіки в карнавалі 1918 р. семінарія вже не дала; улаштувала натомість Шевченківський вечір. Навіть така аристократка, як жіноча гімназія імени імператриці Марії Федорівни промовила українською мовою; гостей, запрошених на танцювальний вечір гімназистки привітали піснею:

*“Добрий вечір вам панове,
Хоч не знаєм звідки ви,
Чи з полудня чи півночі...”
У наш край ви забрели...”*

Бувши в семінарії, мріяв я про історично-філологічний факультет університету. Та час був несприятливий. На західні повіта Волині кінець-кінцем запанувала Польща. В квітні 1922 р. опинився я в іншому “університеті”; покликали до польського війська і призначили до першого полку тяжкої артилерії в Модліні.

Командиром полку був старшина колишньої російської царської армії, полковник Броніслав Кучевський, поляк з Житомира. Завдяки йому, перенесено мене з батареї до штабного відділу з призначенням до полкової канцелярії. В ній і відбулася моя дволітня служба військова.

Служба у війську дала мені польське підданство, можливість добре вивчити польську мову і працю в системі повітового самоурядування, де й працював аж до розпаду поверсальської Польщі у вересні 1939 р. Польська влада нагородила мене бронзовим хрестом заслуги і медаллю за довголітню службу.

За радянської влади працював у Мінському житловому управлінні. За німецької окупації був на посаді керівника Уряду цивільного стану.

Радянське військо натискало. Розпочалась евакуація Рівного. Я виїхав 9 січня 1944 р., якраз на третій день Різдва. Перша зупинка була в Карпатах у Турці над Стриєм.

Працював там у Військовій управі “Дивізія Галичина”. Звідти, разом з групою рівенчан, через Закарпаття й Угорщину подався до міста Грац в полудневій Австрії. Після місячного перебування там у німецькому таборі, я й частина рівенської групи (разом 13 осіб) виїхали до Відня і поселились в його 23-тій окрузі Гунтрамсдорф у військових бараках, призначених місцевою владою для втікачів зі Сходу. В бараках тих мала також притулок наша відома Капеля бандуристів ім. Т. Шевченка.

Я і ще кілька осіб з рівенської групи впросились у Гунтрамсдорфі на роботу у фабриці, де готові вже текстильні матеріали проходили процес остаточного викінчування.

Вчасною весною 1945 р. щодня налітали на Відень американські літаки й нещадно бомбардували. А зі Сходу доходив уже гуркіт гармат. Праця у фабриці припинилась, фабрика евакуюється.

Першого дня Великодня 1945 р. рівенська група покинула Відень; прямуючи далі на Захід; вона обрала собі за мету місто Авгсбург у Баварії. На станції невеличкого містечка Фільсбібург потяг зупинився і далі не йшов — мости були вже знищені. Розмістилися в двох поблизьких селах; я опинився на роботі в “бауера” (фармера) Бірккамера.

Внезабарі з’явилося у селі американське військо. Зійшлися рівенчани, порадилися, найняли тягарове авто, доїхали ним до Мюнхену, а звідти потягом до Авгсбугу.

Пробув я в Авгбурзі, в таборі переміщених осіб “Соммер Касерне”, аж до виїзду до Канади. Вперше станув я на канадському ґрунті 22 жовтня 1948 р. в Галіфаксі.

Навесні 1949 р. почав працювати — мив посуд в ресторані, а потім дістався на працю до кіна як доглядач будинку (caretaker). Працював там аж до відходу в 1967 р. на пенсію.

А. Соколів.

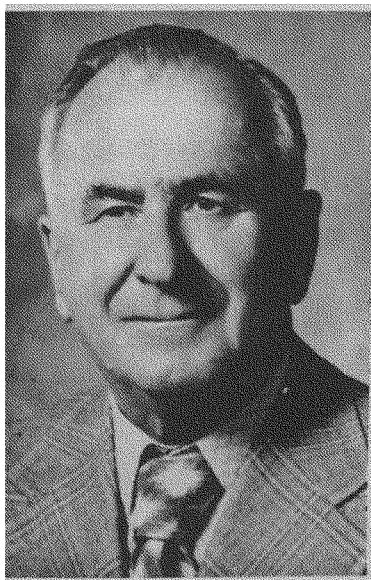
Відійшовши на заслужений відпочинок 1967 року, Андрій Соколів не віддавався безділлю, а розгорнув широку наукову й журналістичну працю. Найбільш улюбленою темою його роздумів були церковні справи, історія та взаємовідносини між Православною і Католицькою Церквами. Він друкувався в календарі “Рідна Нива”, у “Віснику”, якого А. Соколів збагатив 13-ма статтями, а одна з них — дійсний науковий трактат. А в часописі “Український Голос” він надрукував понад 80 статей.

З уваги на такий великий вклад праці Андрія Соколова в загальну скарбницю української духової культури, — з

ініціативи Архипресвітера о. д-ра С. В. Савчука, накладом Видавничої Фундації Гуменюків, — 1980 року, рік перед смертю Андрія Соколова, була видана збірка його статей під назвою “Найбільше добро — правда”. Ця багата своїм змістом книга вийшла з друкарні Видавничої Співки “Три-зуб”.

* * *

СОЛОМОН ІВАН, Суддя (30. IV. 1910 — 25. VI. 1985)

Іван Соломон народився в Манітобі. Середню освіту здобув у Давфіні, а правничі студії закінчив у Манітобському університеті в 1934 р. Після того він був адвокатом в Селкірку і Вінніпезі. В 1941 р. він був вибраний послом до Манітобської легіслятури. Пізніше, найбільше своєї уваги суддя Соломон присвячував Колегії Св. Андрея.

В "Бюлетені" Манітобського університету з 3-го жовтня 1984 р. є написано: "Рівнобіжно з діяльністю судді Соломона впродовж свого життя він бере участь в українському житті, як в Манітобі, так і всій Канаді. Він був промотором канадського

плюралізму, в якому українське суспільство не лише зберігало свою ідентичність і культурні надбання, але вповні і всеціло вливалось в течію канадського суспільства.

Провідна роля І. Соломона в перенесенні Колегії Св. Андрея в 1964 р. на площу Манітобського університету, а пізніше наступне поєднання Колегії з університетом, є прикладом цієї його філософії. Він також був активним і діяльним членом багатьох українських культурно-освітніх і релігійних організацій та їх управ і дирекції.

Суддя Іван Соломон також був членом багатьох канадських суспільно-громадських та професійних організацій та президентом Видавничої Спілки "Тризуб" від 1948 до 1957 року.

* * *

СТЕЧИШИН МИРОСЛАВ

(24. VII. 1883 — 18. XI. 1947)

Мирослав Стечишин, син Василя і Марії Стечишиних, народився 24 липня 1883 року в селі Глещаві в Тереховельському повіті в Західній Україні. В Глещаві закінчив три сільських класи, а четверту т. зв. виділову закінчив у Тереховлі. Німецької мови вчився приватно в учителя Яна Кшижака, щоб здобути собі вступ до гімназії.

Його хресне ім'я було Ілько. Ім'я Мирослав він прийняв десь в 1903 році, коли приєднався до Гончаренкової "комуни" в Каліфорнії, після приїзду до Канади в 1902 році.

В школі Мирослав Стечишин був пильним і здібним учнем. До "виділової" школи в Тереховлі ходив в 1895-96 рр. Після цього, на пораду глещавецького священика Петра Єзерського, батько післав його до гімназії в Бучач, де він навчався від 1896 до 1899 року. Крім формальних студій, молодий студент багато читав. Часто позичав книжки в о. Єзерського, який походив з свідомої української родини, своїх дітей не мав, і радо помагав здібним українським студентам не тільки книжками, але й грошми.

В Бучачі Мирослав познайомився з Осипом Назаруком, теж студентом бучацької гімназії, який мав на нього чималий вплив. Назарук був безрелігійним радикалом. Під впливом Назарука Мирослав перестав цікавитися навчанням релігії і катехит дав йому двійку при кінці третього року. Це сталося 1899 року. Це був для Мирослава великий удар.

Другого прикрішого удару зазнав він 1900 року, коли помер його батько Василь, який ще за свого життя подбав

про те, щоб Мирослава прийняли до вчительської семінарії в Тернополі. Нахил до журналістики проявився в ньому ще за студентських часів. Будучи в тернопільським семінарії, він почав видавати свою власну газету “Зірка”, яку писав рукою. Тут знову зустріло його нещастя. Він посварився з одним студентом, а той, щоб пімститися на ньому, сказав катехитові, що Мирослав має радикальні книжечки та газети і катехит не прийняв його до семінарії в наступному році.

Тоді Мирослав робив старання вступити до семінарії у Львові, але і там його не прийняли. Такий самий успіх мав він із семінарією у Сокалі та в Заліщиках. Кінець-кінців пощастило йому стати приватним учителем у радикальній колонії, що називалася Драгоманівка. Але колонія була мала і платня невеличка.

У Драгоманівці зродилася в молодого вчителя думка емігрувати до Канади. А було це так: у Драгоманівці був поширений радикальний часопис “Громадський Голос” і в ньому були статті Петра Зварича з Канади, в яких той писав про “Альбертійську Русь”. Під впливом тих статей Мирослав Стечишин вирішив виїхати до Канади.

Ще з Драгоманівки він почав листуватися з Іваном Арданом, редактором американської “Свободи”, яка приходила до Драгоманівки. Ардан теж радив Мирославу податися в Канаду.

В Канаді Мирослав Стечишин працював на “екстра генку” в Пайлот Бют і написав оповідання під тією назвою, а крім цього ще кілька коротких оповідань.

З Канади Мирослав Стечишин виїхав з двома іншими українцями, Юрком і Василем Сиротюком, на Гончаренкову “комуна” в Каліфорнії. Ця “комуна” не вдалася, бо Гончаренко, на кілька десятків років старший, не розумів молодих ідеалістів, виникли й інші різниці і “комуна” розпалася. В Каліфорнії Мирослав працював при будові кораблів в Сан Франціско, а у вільні хвилини захоплюючись читав, між іншими книжку Джека Лондона про Аляску. Він був перейнятий соціалізмом.

Попрацювавши ще на кілька роботах та зазнавши чимало злиднів, Мирослав Стечишин нарешті зреалізував свою душевну мрію стати редактором. У Вінніпезі він почав редагувати 1909 року “Робочий Народ”, орган Української Соціал-Демократичної партії, який виходив до 1918 року.

Відійшовши від редакції “Робочого Народу”, Мирослав Стечишин редагував газету “Новини”, що виходила в Ед-

монтоні, однак ця газета довго не існувала, і по якимсь часі він став редактором “Народної Волі”, що виходила в місті Скрентоні в Пенсильванії. На цьому становищі він довго не вибув, бо д-р Юліян Бачинський, який був головою Української Дипломатичної Місії в Вашингтоні, запросив його до праці в цій місії на становище начального секретаря.

Коли ж в наслідок неуспіху визвольної боротьби українського народу місію у Вашингтоні було закрито, Юліян Бачинський припоручив Мирославі Стечишиному поїхати до Європи і зложити звіт перед Головним Отаманом Симонем Петлюрою, який в тому часі перебував у Тарнові. Повернувшись до Канади, дирекція Української Видавничої Спільки, десь у половині 1921 року запросила Мирослава Стечишина на становище редактора “Українського Голосу”, бо редактор Василь Кудрик вирішив стати священником Української Греко-Православної Церкви в Канаді.

На цьому становищі Мирослав Стечишин вистояв 25 років, аж поки тяжка невилічима недуга, що проявилась в 1946 році, не прикувала його до ліжка і 18 листопада 1947 року перестало битися серце цього великого українця. Під час його недуги “Український Голос” редагував о. Василь Кудрик аж до приїзду з Саскатуну у вересні 1947 року нового редактора, Івана Г. Сирника.

Заслуги Мирослава Стечишина, як блискучого редактора, ідеолога громадської думки, видатного громадського і церковного діяча, непохитного захисника демократії, противника усякого тоталітаризму, — неоціннімі. Як сказав на його похороні Я. В. Арсенич, Мирослав Стечишин був розумом для нашої громадської справи, був серцем і совістю цілі довгі літа. Поки недуга не скосила його, він тишився міцним здоров'ям і дуже часто працював у редакції до пізньої ночі, бо вечори забирали в нього різні громадські справи, засідання, наради, конференції тощо. Брав він широкую і провідну участь у громадському і церковному житті. Був він одним з основоположників Взаємної Помочі та довголітнім її президентом, головою Союзу Українців Самостійників, 17 років членом Консисторії Української Греко-Православної Церкви, одним з основоположників Комітету Українців Канади, членом дирекції Колегії Св. Андрея, Українського Народного Дому. Не було такої ділянки в українському житті, де не було б помітно його вкладу.

Як редактор “Українського Голосу”, він був просто незрівняний. На його статтях виховалося щонайменше одне покоління. Мав дар аналізувати українські і світові пробле-

леми та передбачати наслідки. Його статті ще й тепер читаються з великою приємністю і з них сьогодні можна винести добру науку.

* * *

1948

Зліва направо: Данило Лобай — співредактор “Українського Голосу”, Ольга Войценко — книговод, Семен Підгайний — гість, Теодора Гаврисишин — секретарка “Українського Голосу”.

(Фото — АФР)

СТЕЧИШИН МИХАЙЛО

(1. III. 1888 — 13. III. 1964)

Михайло Стечишин — ранній піонер, учитель, адвокат, суддя, визначний громадський діяч, публіцист, прозаїк, — народився в Глешаві, пов. Теревовля. Прибув до Канади в 1905 р. В 1910 закінчив учительський семінар в Манітобі, а в 1919 студії права на Саскачеванському університеті. Протягом студій учителював. Згодом провадив адвокатську практику, канцелярію в Йорктоні протягом 30 років.

В 1949 р. назначений як перший суддя українського роду в Саскачевані. М. Стечишин — правний дорадник УГПЦ, провідний член СУС, співзасновник Інституту ім.

П. Могили, співавтор читанки “Манітоба Рутенія Інгліш Рідерс”, яка була вживана в школах в 1913 і 1914 рр. М. Стечишин — автор публіцистичних творів “Польща й Україна” (під псевдом М. Осьмомисл), “Ізидор Самозванець”, “Апостолські канони”, “Петро і Рим”. Він написав також брошуру “Машина, наука і економічна криз”; писав оповідання, вірші і байки для дітей. В 1958 р. появилася збірка п. н. “Байки”. М. Стечишин — перший з українців в Канаді назначений королівським радником.

М. Стечишин був одним з провідних співосновположників Української Греско-Православної Церкви в Канаді і різних українських установ, визначним і заслуженим українським громадським діячем-пробудителем, довголітнім адвокатом, науковцем, літератором і публіцистом, і першим українського роду суддею в Саскачевані.

Свою велетенську бібліотеку — одну з найбільших приватних бібліотек у Канаді — він записав Колегії Св. Андрія.

* * *

СТЕЧИШИН САВЕЛЯ

(19. III. 1903 —)

Савеля Стечишин — визначна громадська діячка, учителька, редакторка, публіцистка, авторка. Народилася в селі Турковичі, пов. Сокаль, Україна, в родині Трохима й Еви Вавринюків. Вона прибула до Канади 1913 р., поселилася в Кридор, Саск. Після закінчення учительського семінаря в Саскатуні (1924) продовжала студії в Саскачеванському університеті (Б.А., 1930). Згодом, учительвала в народних і середніх школах Саскачевану і викладала в департаменті славістики Саскачеванського університету та на курсах українознавства Інституту П. Могили в Саскатуні.

Савеля Стечишин — організаторка і голова Товариства Могилянців в Інституті (1923), Жіночого товариства ім. О. Кобилянської (1923) і його перша голова. Пізніше, вона — основоположниця СУК (1926), який очолювала протягом 10 літ, як також Українського музею Канади (1936). С. Стечишин — учасниця з'їздів СУК, КУК, СКВУ, та ін., перша редакторка сторінки СУК в "Українському Голосі" (1927), співпрацівниця з журналом "Промінь", авторка підручника про мистецькі скарби українських вишивок (1950), куховарської книжки "Традиціонал Юкрейнян Куєри" (1957), "Півсторіччя жіночого т-ва ім. О. Кобилянської" (1975), брошури про народній стрій та ін.

Савеля Стечишин була нагороджена докторатом Колегії Св. Андрея (1975), Шевченківською медалею (1962), медалею сторіччя Саскатуну (1982). Вона була признана провінційним відділом КУК "Жінкою року" (1975) і містом Саскатуну "Заслуженою жінкою". Іменем Савелі Стечишин названо Відділ СУК в Келовні, Б.К. і була цитована

в енциклопедіях: “Dictionary of International Biography” (1978), “Notable Saskatchewan Women 1905-1980” (1980) та в інших.

* * *

СТЕЧИШИН ЮЛІАН

(30. VI. 1895 — 24. II. 1971)

Юліан Стечишин — народився в селі Глушава, Теробовельського повіту, в Галичині. Там він прожив дитячі роки і закінчив народну школу. 1910 року, на п'ятнадцятому році життя, приїхав у Канаду, де деякий час працював складачем у друкарні, а в роках 1911-1914 був питомцем школи для українців у місті Брендоні, в Манітобі. По закінченні однорічного учительського курсу, 1915 року став до учительської праці.

Восени 1917 року вступив до Інституту ім. П. Могили в Саскатуні, а одночасно навчався на філософічному відділі Саскатунського університету. Перебуваючи в Інсти-

туті, брав діяльну участь в українському студентському житті.

У часі своїх студій в Інституті й університеті, Ю. Стечишин у літні місяці продовжував учительську працю. Восени 1920 р. він став головою студентського гуртка “Каменярі”, а 1921 р. був запрошений на становище ректора Інституту. В той час він закінчив студії й одержав ступінь Б.А.

Юліан Стечишин був одружений з Савелею з дому Вавринюків, яка також була вихованкою Інституту П. Могили в Саскатуні. 1928 р. подружжя Стечишиних відбули подорож у Галичину. 1929 р. Ю. Стечишин уступив з ректорства, став до праці в адвокатській канцелярії, а одночасно студював право на правничому факультеті. 1931 р. одержав правничий ступінь ЛЛ.Б. Того ж року був знову запрошений на становище ректора Інституту, на якому пробув чергових два роки.

Юліан Стечишин був вірцевим педагогом, а також гро-

громадським та церковним діячем. Від 1933 р. він займав адвокатське становище в Саскатуні.

Коли 1927 року організувався Союз Українців Самостійників, Ю. Стечишин був одним з його організаторів, й ідеї самостійницького руху був вірний до свого упокоєння. За його довголітнє головування в Крайовій Управі СУС, він був нагороджений почесним головством цієї організації. Крім того, Юліян Стечишин був визначним учасником українського православного руху в Канаді, а пізніше довголітнім членом Консисторії Української Греко-Православної Церкви в Канаді..

Юліян Стечишин був автором низки праць. З-під його пера вийшла Граматика Української Мови для Середніх Шкіл, Ювілейна Книга — 25-ліття Інституту ім. П. Могили, багато розвідок та статей на різні теми. Останнього часу він працював над писанням Історії Українців у Канаді.

* * *

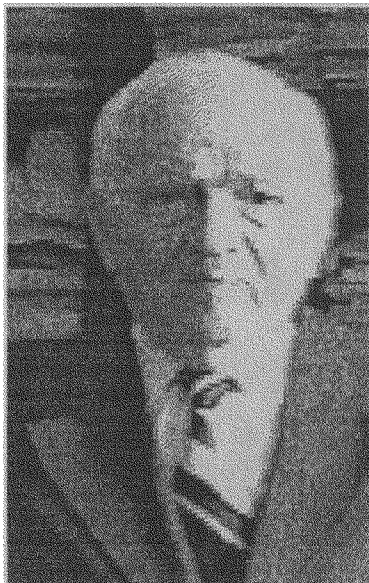

Працівники “Українського Голосу” — 1970

Сидять, зліва направо: Володимир Басараб, Микола Гнатів, Теодора Гавришшини, І. Г. Сирник, пані Ольга Завіс-ляк, Павло Голінка, Михайло Завісляк. *Стоять, зліва направо:* Дмитро Подольчак, Гриць Солоненко, пані Ємілія Луденків, пані Анна Крушельницька, пані Софія Пелех, Андрій Слюзар, Орест Стельмашук. *Немає на знімку:* пані Ольги Войценко, Григорія Угринюка і пані Наталії Когуської.

ТЕЛИЧКО КОНСТАНТИН (КОСТЬ)

(27. V. 1907 —)

Кость Михайлович Теличко — син Михайла й Тетяни з роду Тимченків, народився 27 травня 1907 року в слободі Огільцях, на той час Валківського повіту на Харківщині, або, — як часто називають, — Слобідька частина України. 1914 року він почав ходити до т. зв. земської школи, яка була на хуторі Мокро, у віддалі біля 4 кілометрів від його дому. Це була лише триклясна школа; К. Теличко провчився в ній три роки. Після цього, він навчався в трьохрічній школі в селі Рокитна. 1919 року він поступив на третій курс гімназії, що була в виселку Південному. Але надійшов

1920 рік, а з ним комуністична влада, від якої рід Теличків зазнав багато утисків.

К. Теличко закінчив семирічку (тоді вже названу семирічною) 1923 року. Його спроби продовжувати науку на механічному технікумі були безуспішні, бо “куркульний” стан його батьків ставав йому на перешкоді. Але йому пощастило поступити на навчання в торговельно-промисловій школі, яке він закінчив 1925 року.

1927 року почався сильний комуністичний наступ на село, наложи великих податків, висилка селян на Сибір, арешти. Через те рід Теличків розбігся, куди хто міг, щоб якось рятуватися. 1929 року почалося переслідування і молодого Костя. Скриваючи своє соціальне походження, він почав шукати праці. Від 1927 року пішла сильна нагінка на всіх приватних власників, жертвами якої стали батьки Костя, яким заборонено було мешкати ближче 100 кілометрів від їхнього пограбованого поселення.

Наближався страшний 1932/33 рік, час великого голо-

домору селянського населення України. Тоді загинуло 7,000,000 людей. Кость якось рятувався і навіть мріяв про вищі студії. Але у віці 18-ти років його покликали до війська, хоч до нормальної служби його не допустили, а зарахували на позавійськове навчання. І навіть коли почалася Друга світова війна і наступ на СРСР з боку німців, — то й тоді Кость не мобілізували.

1941 року на Україну прийшли німці. І під їхньою владою було не легко. Але 1943р. німці з Харківщини відступили, прийшла совєтська влада, яка знову почала свою розправу з немилими їй людьми. Розстріляли декого з роду Теличків. 8 серпня 1943 Кость Теличко попрощався з своєю сім'єю і пустився в дорогу вигнанця із своєї землі на Захід. Його дружина хотіла забрати двоє дітей: 7-річну Світлану і 3-річного Володимира і їхати з ним, але було рішено, що краще їм залишитися із старими батьками. По довгих подорожних терпіннях та муках, Кость Теличко з своїми побратимами добрався до Відня, а 1945 року вони переїхали до Мюнхену. К. Теличко добрався до Мюнхену 21 листопада і, як занотував у своїй автобіографії, “того ж дня ввечері, я вже молився в Карлсфельді (біля Мюнхену) в Українській Православній Церкві. Було це свято Архистратига Михаїла”.

В таборі Карлсфельді було 5,500 українців. Там К. Теличко познайомився з багатьма українськими дітьми, включився в політично-культурну діяльність, а найбільше — в середовищі Виконавчого Органу уряду УНР. У травні 1949 року К. Теличко виїхав у Канаду. Дата його приїзду в Канаду — 10-го червня. Тут він зупинився на постійний побут в Едмонтоні, Альберта, де проживає досі.

Хоч Кость Теличко свій життєвий шлях у Канаді починав долею чорноробочої людини, — добрі люди допомогли йому влаштуватися на працю медичного рентген-техніка. Він — самоук в цій професії, але скоро опанував її так, що до дійсної праці став 1 березня 1954 року, а залишив її 31 грудня 1971 року.

В Канаді, К. Теличко дуже скоро став провідною людиною в царині громадської та політичної діяльності. Він був активним членом православної громади Св. Івана в Едмонтоні, займався виховною працею, був керівником українських радіо-програм в Едмонтоні, провідним членом Товариства сприяння УНР, членом Комітету Українців Канади та учасником його Конгресів, Світового Конгресу Вільних Українців, а понад усе — Кость Теличко виконав коло-

сальну працю в середовищі Союзу Українців Самостійників, в якому він працював розумом і серцем, поки в нього хватало сил на цю працю.

Кость Теличко, зокрема, був поважним контрибутором до часопису “Український Голос” не тільки в характері описувача громадського життя, а й у характері ідеолога та політичного аналітика. В часопис “Український Голос” він вклав багато свого духу, а все завершив написанням своєї багатой біографії, яка ще чекає свого видавця. Цим видавцем могла б бути Фондація СУС, або й Видавнича Спілка “Тризуб”.

* * *

1994 – 1995

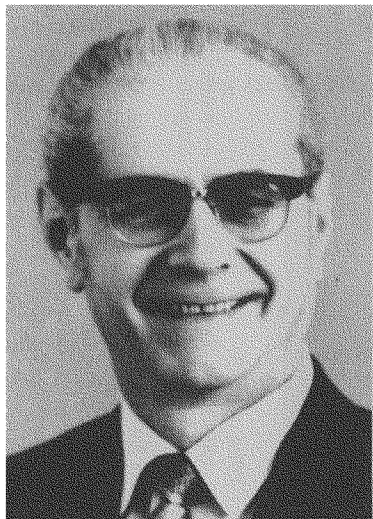
Перший ряд (сидять) *Федір Микитишин* — член дирекції, *Ярослава Русин* — касир, *Анна Фігус-Ралько* — президент, *д-р Петро Кондра* — заступник президента, *д-р Іраїда Гарносецька* секретар управи дирекції, *Фелікс Тесарський* — голова Контрольної Комісії.

Другий ряд (стоять) *Річард Берген* бухгалтер, *Евгенія Василюк* — працівниця книгарні, *Борислав Кіт* — англomовний кореспондент, *Анастасія Мищук* — працівниця книгарні, *Михайло Пасенський* — оператор комп'ютера, *Анастасія Коронас* — управитель, *Григорій Кравчук* — складач часопису, експедитор, *Лідія Якубовська* управитель в справах видавництва, *Нестор Ковальчук* — член Контрольної Комісії.

Третій ряд (стоять) *Микола Гринь* — англomовний редактор “Українського Голосу” і член Контрольної Комісії, *Верна Шестерняк* — працівниця друкарні, *Данута Петрик* — оператор комп'ютера, *Людмила Пасенська* — англomовний редактор “Українського Голосу”, *Михайлина Подмена* — секретар, *Петруся Піра* — працівниця книгарні, *Дарія Суровий* — працівниця книгарні.

ТЕСАРСЬКИЙ ТЕОФІЛЬ

(1916 —)

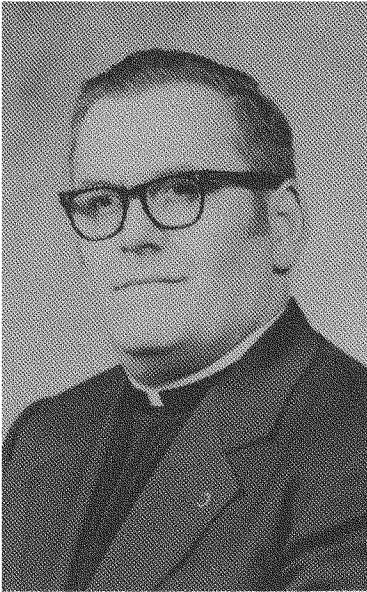
Тесарський Теофіль — учитель, громадський діяч, автор, народився в околиці Толстой, Ман., в родині Антона й Анни Тесарських. Після закінчення учительського семінаря, учителював в школах Сірко, Збараж, Комарно, Паплар Філд, Гонор (протягом 4-х літ був принципалом). Він працював в асекураційній фірмі “Файделіти Ляйф”, був членом управи КУПІ, головою Відділу Ордену Св. Андрея і членом Головної Управи, членом Дирекції Колегії Св. Андрея, членом ТУС, членом Контрольної Комісії Консисторії УГПЦ, членом видавничої спілки “Тризуб”,

член КУК й інших. Т. Тесарський — автор книжок “One A Day For Life” (1977), “Son of Pioneers” (1983) і дописів до “Українського Голосу” та англійських щоденників.

* * *

ТКАЧУК-ТАЧЕР ІВАН

(6. VI. 1918 — 29. VI. 1978)

Іван Ткачук народився 6 червня 1918 р. в місцевості Амстердам, Саскачеван, в родині Гавриїла і Марії Ткачуків. Початкову освіту здобув в Амстердамі, Саск., а середню — в Канорі, Саск. Після того навчався на інженерських курсах в Торонто, Виндзор і Дітройт. Здобувши професійний вишкіл, він був на становищі управителя промислового підприємства в Брентфорд, Онт., яким керував як управитель і власник в роках 1949-1971.

Маючи велике зацікавлення до церковно-громадського життя, Іван Ткачук постановив також досягнути богословську освіту, щоб послужити рідній Церкві в сані священника. Богословську освіту він здобув на Пастирських Курсах в Колегії Св. Андрея у Вінніпезі в роках 1971-73. Високопреосвященніший Владика Борис висвятив його в Катедрі Пресвятої Тройці у Вінніпезі на диякона 26 березня 1972 р., а на священника — 17 червня 1973 р.

Священнику працю о. Іван розпочав в серпні 1973 р., помагаючи в обслузі громад Під-Вінніпезької округи, а від серпня 1974 р. до липня 1976 р. був настоятелем парафіїальної округи Вайга, Ман. В той самий час сповняв також обов'язки адміністратора Видавничої Спілки "Тризуб" у Вінніпезі.

Від серпня 1976 р. був призначений до парафії Св. Володимира в Келгарі, Альберта. Він обслуговував також громади Оєн, Альберта і Кіндерслей, Саск.

Отець Іван Ткачук-Тачер упокоївся в Бозі 29 червня, 1978 року.

* * *

ФЕРЛЕЙ ТАРАС

(14. X. 1882 — 27. VII. 1947)

Першим управителем, а також головою дирекції Української Видавничої Спілки (тепер Видавнича Спілка “Тризуб”) був Тарас Д. Ферлей, один з основоположників “Українського Голосу”. Це була людина культурна, шляхетного характеру, наскрізь ідейна і віддана службі своєму народові. Його симпатична вдача і ясний розум кваліфікували його на народного провідника. Його слово завжди важило у важливих рішеннях.

Один з його сучасників розповідає про нього так: Ферлей довгими роками був головою Українського Народного Дому в Вінніпегу, але навіть тоді, коли вже головою не був, він був, так би сказати, авторитетом і без нього навіть неохоче розпочинали збори. Сталося одного разу, що він припізвився, а людей вже багато зібралось. Голова заявляє, що вже час почати наради, але хтось завважує: “Ще трохи почекаймо, нема Ферлея.” Прийшов Ферлей і тоді знову там хтось: “Вже є Ферлей, починаймо!”

Перші роки “Українського Голосу” були дуже трудні, бо починалося майже без засобів, у винаймленому будинку. Ферлей не тільки що помагав редакторові Кудрикові, але часто виїздив в українські околиці здобувати передплатників і уділовців, щоб втримати Видавничу Спілку при житті. В цьому завданні він мав не абиякий успіх, бо він відразу здобував довір’я людей. Т. Ферлей був переконливим промовцем. Коли в 1913 році відійшов зі становища управителя, то все ж таки залишився членом дирекції і весь час стояв якнайближче до “Українського Голосу”. З ним можна було порадитися та обговорити не одну важливу

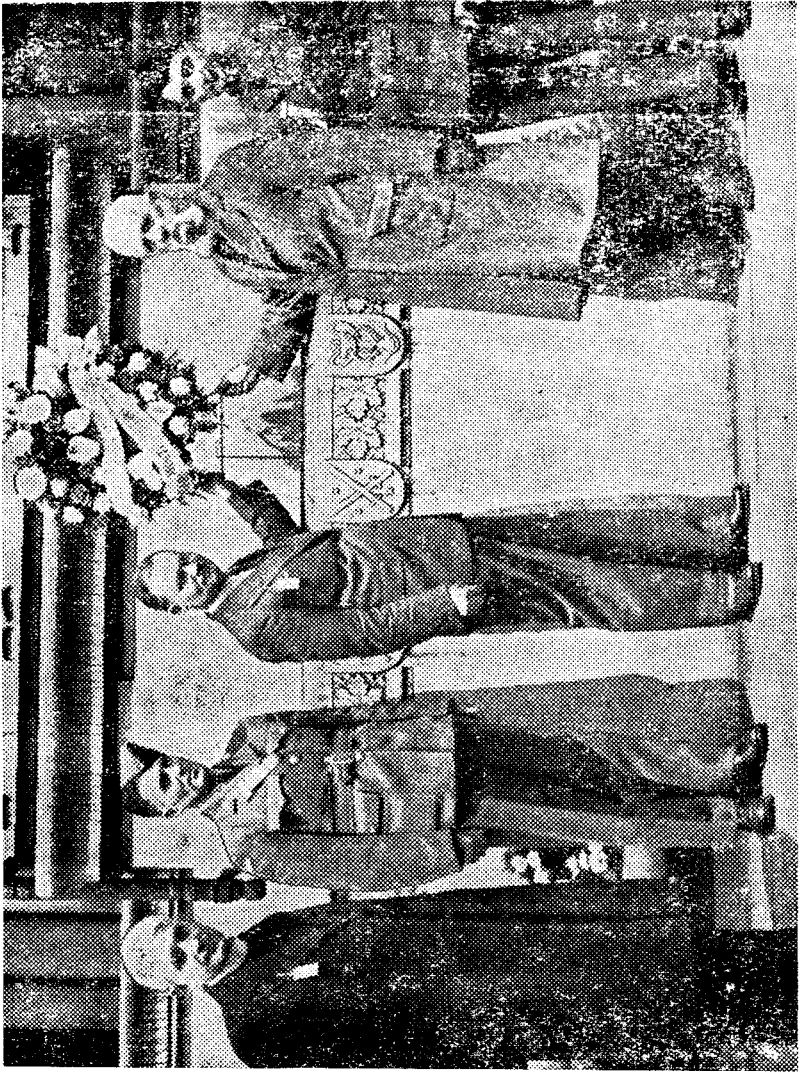
справу.

Серед українського громадянства Вінніпегу і Канади Ферлей втішався широким авторитетом. Коли кудись не виїздив в громадських справах, його майже кожного вечора можна було бачити в Українськiм Народнiм Домi, головою якого вiн був упродовж 25-ти рокiв. Вiн був основоположником Українського Товариства Взаїмної Помочі в Канаді та довголітнім його президентом. Вiн брав провідну участь в кожному громадському русі.

Т. Ферлей багато своєї праці приклав до Бурси ім. Адама Коцка, брав участь у Народних З'їздах, виступаючи на них з промовами, був учасником нарад в церковних справах, що відбулися в Саскатуні, на яких створено Братство, яке покликало до життя Українську Греко-Православну Церкву. Одним словом, Т. Д. Ферлей був визначним громадським діячем та провідником. В 1915 році був вибраний послом до Манітобського парламенту з округи Гімлі і гідно заступав та обороняв інтереси українських поселенців, проти яких в тодішніх часах були вияви шовінізму і дискримінації.

Т. Д. Ферлей походив зі села Балинці, Коломийського повіту в Галичині. До Канади приїхав 1903 року, маючи тоді 21 рік. Помер 27 липня 1947 року.

* * *

**Мирослав Стечишин в Торонті, Онт., в 1943 р. кладе вінок від
учасників З'їзду СУС на пам'ятник Невідомого Вояка.
На знімці зліва направо: Всеч. о. Прот. П. Самець,
п. Гриць Ковалишин, Мир. Стечишин,
ген. Володимир Сіцевич і д-р С. П. Клімашко.**

ФІГУС-РАЛЬКО АННА

(22. IX. 1926 —)

Анна Фігус-Ралько народилася у Вайті (на початках “Шевченко”) в провінції Манітоба, в Канаді, 22 вересня 1926 року, а батьки її — Антон і Анна Фігуси. Початкову й середню освіту вона здобула в школі “Шевченко” у Вайті, а секретарський і книговодський дворічний курс пройшла у Вінніпезі. У Вінніпезі, вона також пройшла два роки вивчення української мови в Манітобському університеті, яке вів професор Я. Рудницький. Два курси російської мови Анна пройшла в Торонто, Онтаріо, в той час, коли проходила трирічний вишкіл менеджерського управління Кредито-

вих Спілок.

По закінченні підготовчих студій, Анна Фігус працювала в адміністрації “Українського Голосу”, роки 1946-1949, в Центрах Союзу Української Молоді Канади і Союзу Українців самостійників, роки 1949-1951, в Консistorії Української Православної Церкви в Канаді, роки 1952-1963, та в адміністрації “Вісника”. 1957 року, в співпраці з пок. о. Томою Ковалишином, вона організувала Склад Церковних Речей при Консistorії, а переселившись до Торонта 1963 року, займала позицію ексекутивного секретаря й адміністратора Інституту Св. Володимира, а від 1970 до 1975 року управляла своїм власним підприємством “Дім вареників” в Торонто. Від 1976 до 1980 року Анна працювала управителем Кредитової Спілки “Союз”. 1981 року працювала бурсаром Колегії Св. Андрея в Вінніпезі, а в роках 1985 до 1990 — ексекутивним секретарем Головного Ювілейного Комітету по відзначенні 1000-річчя Хрещення України. 1989 року Анна Фігус-Ралько стала ініціаторкою

висилки релігійної літератури в Україну.

Крім цієї професійної діяльності, Анна Фігус-Ралько була активною в громадсько-організаційному житті українців Канади, при чому її роля завжди була провідною. Як згадано вище, вона працювала в Центрах Союзу Українців Самостійників, Союзу Українок Канади, Союзу Української Молоді Канади, вела молодечу сторінку в “Українському Голосі”, організувала відділи молодечої організації СУМК, працювала в Раді Української Молоді при Централі Комітету Українців Канади, була секретаркою збірного хору КУК, членом управи по побудові пам’ятника Т. Шевченкові в Вінніпезі, працювала в екзекутивах Катедральних Хорів у Вінніпезі і Торонто, в роках 1960-1963 зорганізувала й управляла Жіночим Товариством при Колегії Св. Андрея. А в роках 1965-1969 вона зорганізувала й управляла таким же жіночим Товариством при Інституті Св. Володимира в Торонто, була членом Українського Музею Канади і багато-багато інших установ.

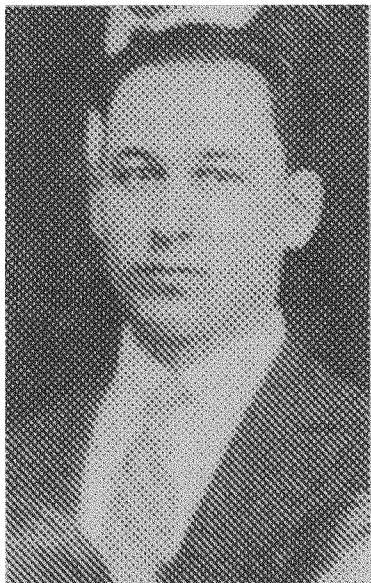
19 червня 1971 року Анна Фігус-Ралько вийшла заміж за артиста Івана Ралька, який помер 26 травня 1975 року.

В Дирекції Видавничої Спілки “Тризуб” Анна Фігус-Ралько працює, при чому — добровільно, від 1991 року, — як член Дирекції та її секретарка; а в червні 1994 року загальні збори членів Видавничої Спілки “Тризуб” обрали її на становище Президента Спілки. Вона — перша жінка на цьому становищі. Комітет “Допомога Україні” при “Українському Голосі” вона адмініструє від 1991 року.

* * *

УГРИНЮК ГРИГОРІЙ

(16. XI. 1902 — 14. X. 1970)

Угринюк Григорій — ранній піонер, друкар, родом із Західної України, народився 16 жовтня 1902 року в родині Онуфрія і Варвари Г. До Канади приїхав з батьками 1911 року. Ще молодим хлопцем став членом Народного Дому, а маючи гарний голос був учасником різних хорів та вистав. В 1930-тих роках він був членом популярного чоловічого квартету під провідом Яця Самотілки.

В червні 1919 року Григорій Угринюк став до праці в “Українському Голосі” як друкар, а після смерти Батицького і Блока був в друкарні самотнім, так сказати б, зв’язковим між сучасністю

і піонерською добою “Українського Голосу”. В 1950 році, з огляду на його широкий досвід, його було призначено управителем друкарської частини видавництва. Він був уділовцем Видавничої Спілки “Тризуб”, а впродовж кількох останніх років членом дирекції Спілки.

Г. Угринюк був одним з основоположників Собору Св. Покрови в Вінніпегу, членом Всеканадійської Катедри Пресвятої Тройці, членом Українського Товариства Взаємної Помочі та Союзу Українців Самостійників.

* * *

